

Technická univerzita v Liberci

**FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A
PEDAGOGICKÁ**

Katedra: Filozofie

Studijní program: Učitelství pro 2. Stupeň ZŠ

Studijní obor Český jazyk – Občanská výchova
(kombinace)

NEZISKOVÉ ORGANIZACE PRO LIDSKÁ PRÁVA V ČR

NON-PROFIT MAKING ORGANIZATIONS FOR
HUMAN RIGHTS IN THE ČR

Diplomová práce: 11 – FP – KFL - 236

Autor: Michaela Kyzourová

Michaela Kyzourová

Podpis:

.....

Adresa:

Černíny 56

28401, Kutná Hora

Vedoucí práce: ICLic. Michal Podzimek Th.D.

Konzultant:**Počet**

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
84	0	0	7	34	5

V Liberci dne: 23.06.2011

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra filosofie

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(pro magisterský studijní program)

pro (diplomant): Michaela KYZOUROVÁ
adresa: Čemíny 56, 284 01 Kutná Hora
studijní obor (kombinace): ČJ - OV
Název DP: Neziskové organizace pro lidská práva v ČR
Název DP v angličtině: Non-Profit Making Organizations for Human Rights in the ČR
Vedoucí práce: J.C.Lic. Michal Podzimek, Th.D.
Konzultant:
Termín odevzdání: duben 2010

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování DP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 9.4.2009

děkan

vedoucí katedry

Převzal (diplomant): MICHAELA KYZOUROVÁ

Datum: 25.5.2009

Podpis:

*viz příloha

Čestné prohlášení

Název práce: Neziskové organizace pro lidská práva v ČR
Jméno a příjmení autora: Michaela Kyzourová
Osobní číslo: P05000537

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má diplomová práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé diplomové práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 22.06.2011

Michaela Kyzourová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu IC.Lic. Michalu Podzimekovi, Th.D. za vedení a užitečné rady při zpracovávání diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za podporu během studia.

ANOTACE: Ve své diplomové práci se věnuji fenoménu neziskových organizací v ČR. Obzvláště se zaměřuji na neziskové organizace pro lidská

práva, které považuji za jednu z nejdůležitějších složek neziskových organizací vůbec. Práce je teoreticky zaměřena. Z počátku se zabývám všeobecnými informacemi o neziskových organizacích, poté přecházím konkrétněji k neziskovým organizacím pro lidská práva. V závěru velmi konkrétně popisují činnost a další informace o UNICEF.

Cílem mé práce je podat ucelené informace o neziskových organizacích zabývajících se lidskými právy v ČR.

Klíčová slova:

- nezisková organizace
- lidská práva
- pomoc

ANNOTATION: My diploma thesis deals with the phenomenon of nonprofit organizations in the Czech Republic. Especially, I focus on the nonprofit organizations of Human Rights that I consider one of the most important unit of the nonprofit organizations at all. This work is theoretical. At the beginning I am concerned with general information about the nonprofit organizations, then I go on with more specific information about nonprofit organizations for Human Rights. I concretely describe an activity and other information about UNICEF in the conclusion. The aim of the diploma thesis is to present coherent information about nonprofit organizations dealing with Human Rights in the Czech Republic.

Key words:

- non-profit organizations
- human rights
- help

DIE ANNOTATION: In meiner Diplomarbeit widme ich mich dem Phänomen der gemeinnützigen Anstalten in der Tschechischen Republik. Besonders konzentriere ich mich auf die gemeinnützigen Menschenrechtsorganisationen, welche zähle ich zu den wichtigsten Bestandteile der gemeinnützigen Anstalten überhaupt. Die Arbeit ist theoretisch orientiert. Anfangs beschäftige ich mich mit den allgemeinen Informationen über die gemeinnützigen Anstalten, dann komme ich konkreter zu den gemeinnützigen Menschenrechtsorganisationen. Schließlich (am Ende) beschreibe ich ganz (sehr) konkret die Aktivität und weitere Informationen über (der?) UNICEF. Ziel meiner Arbeit ist komplexe Information über die gemeinnützigen Menschenrechtsorganisationen in der Tschechischen Republik zu geben.

Schlüsselwörter:

- die gemeinnützige Anstalt
- die Menschenrechte
- die Hilfe

Obsah

Seznam zkratk	11
Úvod.....	13
1 Vývoj neziskových organizací v ČR	15
1.1 Počátky vývoje filantropie na našem území	15
1.2 Období národního obrození	16
1.3 První Československá republika a 2. světová válka	16
1.4 Období 1945 – 1948	17
1.5 Období 1948 - 1989	18
1.6 Po roce 1989 do současnosti	21
2. Neziskový sektor.....	22
3 Typologie a legislativní rámec pro neziskové organizace v ČR.....	27
3.1 Občanská sdružení	28
3.2 Obecně prospěšné společnosti	29
3.3 Nadace a nadační fondy	31
3.4 Zařízení církví a náboženských společností	32
4 Lidská práva.....	34
4.1 Všeobecná deklarace lidských práv	34
4.2 Lidská práva v České republice	36
4.3 Lidská práva ve světě.....	37
4.4 Lidská práva a EU.....	37
4.5 Další úmluvy	38
5 Nejznámější humanitární organizace v České republice	43
5.1 Občanské sdružení ADRA.....	43
5.2 Člověk v tísni	46
5.3 Charita Česká republika	48
5.4 Úřad Českého červeného kříže	50
5.5 Nejznámější humanitární organizace působící na území ČR	53
5.5.1 Armáda spásy	53
5.5.2 Ekumenická rada církví (ERC).....	54
5.5.3 Maltézská pomoc, o.p.s.....	55

5.5.4 Naděje, občanské sdružení.....	56
5.6 Odlišnost při poskytování pomoci a záchrany mezi příslušníky některých náboženství a náboženských skupin	56
6 UNICEF	58
6.1 Hlavní cíle organizace	60
6.2 Organizace a její spolupracovníci	63
6.3 Organizace a zásobování	65
6.3.1 Dodavatelé	65
6.3.2 Sklady	70
6.4 Financování organizace	72
6.4.1 Národní výbory	73
6.4.2 Fond Spojených států amerických pro UNICEF	74
6.4.3 Financování v České republice	75
6.5 Český výbor pro UNICEF	77
6.6 Cíle organizace do budoucna	79
8 Závěr	81
Seznam příloh	83
9 Literatura.....	84

Seznam zkratek

AS	Armáda spásy
ČČK	Český Červený kříž
ČSČK	Československý červený kříž
ČR	Česká republika
ERC	Ekumenická rada církví
ESD	Evropský soudní dvůr
EU	Evropská unie
HIV/AIDS	<i>Human Immunodeficiency Virus</i> = vir selhání lidské imunity/ <i>Acquired Immuno Deficiency Syndrome</i> = syndrom získaného selhání imunity
IBFAN	International Baby Food Action Network
IČO	identifikační číslo
KSČ	Komunistická strana Čech
LPZS	Listina základních práv a svobod
MP	Maltéžská pomoc
MV - GR HZS ČR	Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
NNO	nevládní nezisková organizace
NROS	Nadace rozvoje občanské společnosti
NS	neziskový sektor
o.p.s.	obecně prospěšná společnost
o.s.	občanské sdružení
OSN	Organizace spojených národů
OZ	Občanský zákoník
SZO	Světová zdravotnická organizace = WHO - World Health Organization
TBC	Tuberkulóza
YMCA	Křesťanské sdružení mladých lidí
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

UNHCR	Kancelář nejvyššího komisaře pro uprchlíky
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund – Mezinárodní dětský fond neodkladné pomoci
USD	americký dolar
VDLP	Všeobecná deklarace lidských práv

Úvod

Česká republika (dále ČR) patří mezi vyspělé země světa. Spousta zemí a jejich obyvatel však nežije v takto dobrých životních či přírodních podmínkách jako my. Každou hodinu ve světě umírá přibližně 1200 dětí (ne starších než 5 let). Většina pochází z rozvojových zemí a umírají z důvodů, kterým lze předcházet. ČR se v polovině 90. let 20. století přihlásila ke svému dílu odpovědnosti a poskytuje finanční prostředky ze státního rozpočtu na rozvojovou spolupráci (dále RZS) a humanitární pomoc (dále HP). Rozvojová spolupráce napomáhá zmírňovat drastické rozdíly v životní úrovni obyvatel.

Nevládní neziskové organizace (dále NNO) mají nezastupitelnou roli na poli humanitární pomoci a rozvojové spolupráce. Jejich role spočívá především v realizaci projektů HP a RZS, ovlivňování podoby systému ZRS, organizaci osvětových kampaní a vzdělávání pracovníků veřejné správy, ostatních NNO a veřejnosti. Jsou také významným partnerem státu při distribuci humanitární pomoci.

České NNO spolupracují na projektech přímo s partnerskými NNO v rozvojových zemích. Tím přispívají k efektivnímu fungování HP a ZRS v ČR.

Proto jsem se rozhodla psát svou diplomovou práci na téma *Neziskové organizace pro lidská práva v ČR*. Jako stěžejní organizaci jsem si vybrala UNICEF, která je zaměřena na pomoc dětem. Myslím si, že je dobré podporovat činnost takovýchto organizací. Dlouhodobé projekty UNICEF zaměřené na očkování, zabezpečení lepší výživy, pitné vody, hygieny, vzdělání apod. dávají šanci stále většímu počtu dětí.

Cílem této práce je přinést více poznatků o neziskovém sektoru (dále NS), poukázat na problémy, se kterými se NS potýká a přiblížit některé organizace.

Diplomová práce se zabývá historií NS, legislativním rámcem, kterým se řídí a velmi stručným přehledem neziskových organizací v ČR.

Diplomová práce je rozdělena do 6 kapitol. 1. kapitola obsahuje vývoj neziskových aktivit na našem území. V kapitole 2. je obecně vymezen neziskový sektor, jeho postavení, funkce a role. Kapitola 3. nám ukazuje legislativní rámec, kterým se řídí neziskové organizace, a typologii NS a jejich zakotvení v zákoně. Ve 4. kapitole můžeme nahlédnout na lidská práva obecně, v ČR a ve světě. Kapitola 5. je věnována nejznámějším neziskovým organizacím a poslední kapitola se věnuje organizaci UNICEF a seznamuje nás s fungováním organizace a jejími cíli.

Domníváme se, že při zpracování diplomové práce může nastat problém s potřebnou odbornou literaturou věnující se tomuto tématu. Předpokládáme, že většina dostupné literatury týkající se této problematiky bude vydávána humanitárními organizacemi či sdruženími, které tuto pomoc poskytují, čímž si organizace zajišťují osvětu dané problematiky a prezentaci organizace. Očekáváme tedy, že nejvíce informací bude prezentováno nejspíše v prospektové podobě či aktuálně na internetových stránkách jednotlivých organizací.

1 Vývoj neziskových organizací v ČR

1.1 Počátky vývoje filantropie na našem území

Počátek organizované filantropie v České republice spadá do období středověku. Počátky jsou spojovány s křesťanskou vírou, jejímž posláním bylo starat se o druhé. Pečovalo se hlavně o chudé, sirotky, staré a handicapované lidi. Nadace byly na našem území zakládány od 13. století. Byly zaměřeny hlavně na podporu církve a duchovního vzdělávání. Také se zaměřovaly na zakládání chrámů, klášterů či organizování sbírek na stavbu nového oltáře či kostela. Další činností bylo provozování útulků a chudobinců. Časté byly také nadace na studia nemajetných studentů. Hlavními přispěvateli byla aristokracie a také početná skupina měšťanů.¹

Během husitské revoluce se pozice církve na poli filantropie velmi oslabil. Revoluce posílila vliv měšťanů a dala silný impuls k zesvětštění dobročinných aktivit. Pozice církve byla opět posílena až po roce 1620 za podpory Habsburského státu formou tzv. rekatolizace.² Tento vliv byl podstatný hlavně v oblasti školství. Myšlenky humanismu a renesance vedly k upevnění pozice státu nad církví a její postupné vytlačování z oblasti sociální péče a vzdělávání. V době osvícenství byla sociální péče centralizovaná do rukou státu. „Mnoho klášterů a mnišských bratrství bylo zrušeno a předáno do rukou světské charity a nadací založených pro humanitární účely.”³ Nadace v tomto období spadaly pod veřejnou správu. V roce 1754 byl evidován počet, majetek a způsob hospodaření všech dobročinných nadací, které se staraly

¹ Blíže viz. FRIČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v ČR*. Praha, 2001, str. 17

² Před Bílou horou bylo asi 85-90% obyvatelstva nekatolického vyznání. Zdroj: *Dějiny zemí koruny české I.*, Praha, 1993, str. 285

³ Blíže viz. FRIČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v ČR*. Praha, 2001, str. 17-18

o chudé. Také musely zemským vládám předkládat zakládací listiny a přehled vlastněného majetku.

1.2 Období národního obrození

Období Národního obrození přineslo znovuoživení spolkové činnosti. Vznikla řada spolků na podporu umění, kultury, vědy a vzdělání, z nichž některé existují dodnes, např. Hlávkova nadace, Sokol nebo spolek Mánes.⁴ Druhá polovina 19. století přinesla obrovský rozmach různých spolků. „V sedmdesátých letech už existovalo více než 3 000 spolků, v devadesátých letech přes 10 000 a jejich počet ještě rostl – i když samozřejmě ne již tímto tempem.”⁵ Období bylo silně ovlivněno národnostními snahami, a proto většina aktivit probíhala po dvou národnostních liniích, a to české a německé. Charitativní a spolková činnost se řídila říšským zákonem o spolcích z roku 1867.⁶

1.3 První Československá republika a 2. světová válka

Vznik Československé republiky v roce 1918 přispěl k nárůstu nadační činnosti díky mnohonárodnostní společnosti. V roce 1921 mělo Československo 13,6 miliónů obyvatel. Z tohoto počtu byli 51% Češi, 23,4% Němci, 14,5% Slováci, 5% Maďaři, 3% Rusíni, Ukrajinci a Rusové, 1,3% Židé a zbytek ostatní národnosti. Existovalo zde velké množství politických stran i různých spolků a sdružení, z nichž některé sloužily výhradně určitým národnostním skupinám. V letech 1931-36 postihla nový stát pozdní vlna velké

⁴ Blíže viz. ŠILHÁNOVÁ, H. a kol.: *Základní informace o neziskovém sektoru v ČR*. Praha, 1996, str. 9

⁵ FRIČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v ČR*. Praha, 2001, str. 40-41

⁶ Blíže viz. FRIČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v ČR*. Praha, 2001, str. 18

hospodářské krize, která měla za následek chudobou, nezaměstnanost a další sociální problémy. Situaci řešil stát i nestátní instituce a nadace jako například Hlávkova nadace nebo Klárův ústav pro slepé. Neziskový sektor se věnoval péči o mládež a její volnočasové aktivity. Vznikaly pobočky mezinárodních organizací jako například YMCA.⁷

Koncem 30. let byl přerušen vývoj neziskového sektoru – odtržením pohraničí v roce 1938, obývaného převážně německým obyvatelstvem a hlavně německou okupací a následným zřízením Protektorátu Čechy a Morava, který existoval v letech 1939 až 1945. V tomto období začala likvidace neziskového sektoru na českém území. Na podzim v roce 1939 byly uzavřeny české vysoké školy i studentské organizace. V jednotlivých sférách existovala vždy jen jedna hierarchicky řízená organizace.

1.4 Období 1945 – 1948

Po roce 1945 byl vývoj neziskového sektoru silně poznamenán prosovětskou orientací republiky po 2. světové válce, která byla potvrzena vítězstvím komunistické strany v roce 1948. KSČ prováděla reformy tak, aby získala monopol – v první fázi revoluce vznikla Národní fronta, pod kterou byly sdruženy politické strany, které se shodly na Košickém vládním programu. Díky vítězství v parlamentních volbách získala KSČ nárok na vedoucí postavení a začala vést toto nově vzniklé politické uskupení.

„Období let 1945 – 1948 bylo charakteristické dvěma rozporuplnými tendencemi:

⁷ Blíže viz. FRIČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v ČR*. Praha, 2001, str. 42-44

1. Stát si z důvodu očisty po 2. světové válce ponechal velká práva na regulaci spolkového života a využíval jich při omezování občanské společnosti.
2. V nových, ještě demokratických podmínkách rostlo sdružení obyvatelstva a občanská společnost se opět začínala i přes veškeré další vlivy opět rozvíjet.”⁸

Pro poválečné období je typická podpora velkého množství organizací některou z politických stran.

1.5 Období 1948 - 1989

Po vítězství KSČ v roce 1948 již nestálo budování totalitního systému nic v cestě. Tlak komunistů na nezávislé spolky zesílil. Byly zřizovány akční výbory, které nahradily do té doby demokraticky volené ústřední orgány jednotlivých spolků. V nezávislých organizacích bylo znemožněno sdružování, majetek byl zabaven a řada lidí byla pronásledována a vězněna. Pod velkým tlakem byla též církve a její charitativní spolky, které byly od roku 1951 postupně likvidovány. Sdružování bylo možné pouze v masových organizacích. V letech 1948 – 1951 byly jednotlivé spolky slučovány do tzv. dobrovolných organizací (např. jednotné odborové organizace, organizace žen nebo organizace mládeže), které spadaly pod plnou kontrolu KSČ. Zákon č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromažďování, ustanovil, že péče o rozvoj společenských organizací přechází na národní výbory. Vydání tohoto zákona vedlo ke konci svobodného spolčování občanů.

⁸ FRIČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v ČR*. Praha, 2001, str. 47

Tři zásadní rozdíly ve sdružování, které nastaly změnou spolčovacího práva z roku 1951⁹

1. „třídně chápané sdružování občanů;
2. začlenění nejvýznamnějších společenských organizací do socialistického politického systému jako zvláštního nestátního podsystemu;
3. uplatnění principu „demokratického“ centralismu”

V 50. letech byli pronásledováni představitelé nekomunistických stran. Bylo odsouzeno 230 000 občanů, mnoho z nich k trestu smrti, doživotí či nucené práci v táborech. Reakcí na tuto situaci byla emigrace české elity do zahraničí, kde vznikly různé nadace či kulturní spolky a kde vycházely krajské časopisy a noviny.

Zvolení Alexandra Dubčeka do čela strany bylo vyvrcholením postupného politického uvolňování na začátku 60. let. Do veřejného života se opět začali zapojovat občané. Junák a Sokol obnovili svoji činnost. Vznikla i nová politická uskupení, která vedla k tvorbě nových politických stran. Vše bylo narušeno 21. srpna 1968 vpádem vojsk Varšavské smlouvy.

Po okupaci nastalo období normalizace. Demokracie byla potlačena a opět nastaly čistky a represe. Desítky tisíc lidí přišly o zaměstnání, jejich děti dostaly zákaz cestovat a studovat. Lidé mohli být členy opět pouze v masových organizacích. Členství bylo ale jen formální jako výraz loajality s režimem, řadoví členové neměli žádný vliv na rozhodování. Kontrolu měli na starosti

⁹ Níže citováno dle FRÍČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v ČR*. Praha, 2001, str. 50

pouze prověření kádroví pracovníci. Mezi nejsilnější a nejlépe organizované instituce patřil Svaz socialistické mládeže.¹⁰ Nebýt členem této organizace, znamenalo odvážnou ukázkou negativního postoje vůči režimu. Tento postoj byl trestán znemožněním studia či pracovního uplatnění.

I přesto ojediněle vznikala organizační seskupení ve formě petičních občanských iniciativ, která se snažila o dodržování občanských práv a svobod. Tyto organizace byly režimem tvrdě pronásledovány a potlačovány, což se však plně nepodařilo. Nejznámější bylo sdružení Charta 77 (1977) či Výbor na ochranu nespravedlivě stíhaných (1978). Charta 77 byla reakcí na nedodržování lidsko-právních principů zakotvených v Závěrečném aktu o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, který byl podepsán 33 státy Evropy, Kanadou, USA a Sovětským svazem v roce 1975 v Helsinkách.

V 80. letech aktivita občanů stoupala. V posledních letech před tzv. Sametovou revolucí v listopadu 1989 vznikla mezi jednotlivými organizacemi určitá forma dělby práce – každá se zaměřovala na některou z oblastí společenského života (např. ekologie, právní povědomí, mezinárodní vztahy, lidská práva či mírová hnutí).

Listopad 1989 znamenal pád komunismu v Československu. I ve většině tzv. lidově demokratických republik skončila nadvláda komunismu. Státy, pod nadvládou Sovětského svazu od konce druhé světové války, mohly začít svobodně budovat demokratickou společnost.

¹⁰ Vznikl v 70. letech, předtím Svaz Československé mládeže

1.6 Po roce 1989 do současnosti¹¹

Po roce 1989 si celá společnost začala zvykat na nové tržní podmínky, které předtím nefungovaly. A to vše co není ziskové je ztrátové, a tudíž neziskové organizace musí tvrdě obhajovat svoji existenci. Pochopitelně pohnutá historie našeho státu po sobě zanechala stopy, které zasahují i do současnosti (rozvoj NS a jeho vztah se státem). Mezi negativní důsledky se řadí nedůvěra ve smysl existence a možnost se veřejně angažovat prostřednictvím občanských organizací. Dalším pozůstatkem historie je klientelismus (systém úsluh a ústupků), který byl osvědčenou metodou, jak přežít ve společnosti, kde je velký nedostatek. Problémem je i přesvědčení občanů, které poukazuje na víru, že pouze stát je schopen se o ně postarat. Tento trend můžeme pozorovat i ve volebních kampaních jednotlivých politických stran.

Přes všechna negativa nastal velký pohyb a rozvoj v občanské společnosti. Vzrostl nejen počet politických stran, ale též se rozvinul nestátní neziskový sektor (odděleně od vládního neziskového sektoru). Tento velký nárůst odůvodňuje vliv tradic z demokratického období „první republiky“. Mnohé „prvorepublikové“ neziskové organizace byly po roce 1989 obnoveny (např. Junák, Sokol či církevní charita). Některé z nich dokonce získaly při restitucích zpět svůj majetek, který jim byl zabaven komunisty.

V roce 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie, se českým neziskovým organizacím otevřely nové zdroje na financování jejich projektů i možnosti spolupráce na různých projektech ostatních evropských neziskových organizací.

¹¹ Blíže viz. ŠKARABELOVÁ, S. a kol.: *Když se řekne nezisková organizace*. Brno, 2002, str. 16-18

2. Neziskový sektor

„Neziskový sektor zahrnuje širokou škálu organizačních forem a činností.”¹² NNO provozují služby, charitativní činnosti a reprezentují zájmy širokých skupin obyvatelstva.¹³ Tato různorodost a rozmanitost neziskového sektoru vede k obtížnému pochopení a jednoznačnému definování neziskového sektoru. „...každý pokus o jeho přesnou definici musí být zplošťující, do určité míry deformující a nedostatečně objektivně vymezující funkci, poslání a cíle tohoto sektoru.”¹⁴ „Neziskový sektor nemůže nahradit úlohu a aktivity státu, ale úspěšně a efektivně doplňovat a rozšiřovat.”¹⁵

„Jedním ze základních rozdílů mezi neziskovou institucí a podnikem je to, že nezisková instituce musí udržovat mnohem více životně důležitých vztahů.”¹⁶ Přínos neziskových organizací je ten, že „poskytují služby v oblastech nedostatečně či neefektivně pokrytých ze strany veřejné správy, a také to, že svými aktivitami napomáhají k hledání a aplikaci v praxi alternativních řešení při poskytování veřejných služeb.”¹⁷

Pro neziskový sektor je výhodou jeho pružnost a schopnost rychleji reagovat na problémy. Mimo jiné funguje NS jako kontrola nad veřejnými i soukromými institucemi a předchází tak klientelismu a korupci. V literatuře můžeme najít hned několik vymezení neziskového sektoru. Každá definice vymezuje neziskový sektor z různých úhlů pohledu.

¹² DUBEN, R.: *Neziskový sektor v ekonomice a společnosti*. Praha, 1996, str. 86

¹³ Volně převzato z FRIČ, P. a kol.: *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice*. Praha, 2001, str. 41

¹⁴ DUBEN, R.: *Neziskový sektor v ekonomice a společnosti*. Praha, 1996, str. 86

¹⁵ WOKOUN, R. a kol.: *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň, 2004, str. 228

¹⁶ DRUCKER, P.: *Řízení neziskových organizací*. Praha, 1994, str. 136

¹⁷ ADAMCOVÁ, L. a kol.: *Úvod do rozvojových studií*. Praha, 2006, str. 271-272

První je definice amerického sociologa Lestera M. Salomona. „Neziskový sektor se podle této strukturálně-operacionální definice vyznačuje pěti společnými znaky:

1. jde o organizace, tzn. Skupiny, které jsou do určité míry institucionalizovány;
2. mají soukromou povahu, tzn., že jsou institucionálně odděleny od státní správy. To neznamená, že nemohou mít státní podporu, nebo že ve vedení nemohou být státní úředníci;
3. nerozdělují zisk, tzn., že neziskové organizace mohou v určitém období dosáhnout zisku, ale ten musí být použit zpětně na chod a k plnění cílů neziskového sektoru;
4. jsou samosprávné, autonomní, tzn., že jsou schopné řídit svou vlastní činnost a nejsou řízeny zvenčí;
5. jsou dobrovolné, tedy zahrnují významný prvek dobrovolné činnosti, a to jak formou účasti na konkrétních aktivitách nebo ve vedení organizace.”¹⁸

Z pohledu veřejného prospěchu (přispívání neziskového sektoru k obecnému blahu) dělí definice neziskové organizace na dvě základní skupiny:

1. „organizace vzájemně prospěšné, jejichž cílem je sloužit svým členům – tzn. uzavřenému okruhu osob, které jsou zároveň členy organizace;

¹⁸ FRÍČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v České republice*. Praha, 2001, str. 11-12

2. organizace veřejně prospěšné, jejichž hlavním cílem je poskytování veřejně prospěšných služeb a služba obecným zájmům. Tyto organizace jsou otevřeny široké veřejnosti.”¹⁹

Ekonomická teorie je další pohled na vznik NS, a to jako „reakci veřejnosti na selhání trhu a státu v poskytování služeb občanovi. ... Úlohou neziskových organizací je pak tato selhání nabídkou svých služeb kompenzovat. Smysl existence neziskového sektoru je tedy spatřován v tom, že doplňuje komerční a státní sektor na poli poskytování služeb.”²⁰ Definice nám neříká jaký tento sektor je, pouze vymezuje jedno z polí působnosti NS.

Neziskové organizace lze též členit podle typu převládající činnosti na:

1. servisní NNO, které poskytují služby různého druhu, např. služba pro seniory či handicapované;
2. advokační typy NNO, jenž se zabývají hlavně obhajobou práv a zájmů různých skupin lidí a snaží se upozorňovat na problematické otázky, projevovat veřejně své názory a kontrolovat rozhodování státní správy.²¹

NNO lze členit též podle oblasti, ve které působí (např. kultura a umění, sport a rekreace, vzdělání a výzkum, zdraví, sociální služby, ekologie, rozvoj komunity a bydlení či náboženství).

Většina výše uvedených klasifikací je zaměřena hlavně na způsoby zapojení NNO do života společnosti. Významná část z nich si roli NNO

¹⁹ FRIČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v České republice*. Praha, 2001, str. 12-13

²⁰ FRIČ, P. a kol: *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice*. Praha, 2001, str. 32

²¹ Blíže viz. FRIČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v České republice*. Praha, 2001, str. 13-14

ztotožňuje pouze s kompenzací selhání ostatních aktérů – ať už státu nebo soukromého sektoru. Poněkud se zapomíná na možnost dobrovolného sdružování občanů na základě společných zájmů. Právě společné zájmy a společné potřeby určují charakter činnosti NNO.

Také bych se chtěla věnovat povědomí české veřejnosti o neziskovém sektoru. V roce 2001 proběhl první velký průzkum na téma dobrovolnictví a dárcovství v ČR. Tento průzkum provedla Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS) a Agnes – agentura neziskového sektoru. Výsledky vedou k poznání, že veřejnost má velké mezery ve znalosti NS. Naše veřejnost v roce 2001 nevěděla co NNO jsou, ani co je NS jako celek. Ve výzkumu bylo zmíněno, že veřejnost neví, že mezi NNO se řadí velká většina fotbalových klubů, hasičských sborů, myslivecké společnosti, církve či odborové organizace. Veřejnost vnímá NS hlavně jako charitativní instituce. V ČR je 29% obyvatel členy NNO. Nejčastěji „působí v organizacích, které se věnují sportu a rekreaci (jejich členy je 41% všech členů neziskových organizací), následují organizace, které se věnují charitativní činnosti (39%), sociálním službám (38%), kultuře a umění (38%), zdraví (34%) a práci v náboženských organizacích (33%). Na členství v NNO má největší vliv vzdělání (vysokoškoláci jsou členy NNO mnohem častěji než lidé se základním vzděláním), věk a velikost místa bydliště (v obci se 100 obyvateli je mnohem těžší stát se členem NNO než ve velkém městě).“²²

Nejvýznamnějším informačním kanálem, přes který se veřejnost dovídá o činnosti NNO, je dle tohoto průzkumu pořádání veřejných sbírek. Z mého pohledu povědomí o NNO v posledních letech roste, ale pohled na práci v nich je chápán jako forma charity ze strany zaměstnanců NNO. Domnívám se, že hlavním informačním kanálem v dnešní době je televize.

²² Volně převzato z FRIC, P. a kol: *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice*. Praha, 2001, str. 34-37

Občané ČR vnímají NNO pozitivně i negativně. V průzkumu se zaměřili i na tuto oblast a vyplynulo z něj:

- klady: dobročinnost; služby, které NNO občanům poskytují; řešení neblahých následků tržní ekonomiky; chránění práv a svobod jednotlivců; pomoc lidem v boji proti byrokracii státních úřadů;
- zápory: NNO, které neposkytují konkrétní služby – je jim vytýkáno, že vznikly z popudu ctižádostivých lidí, nemá smysl se v nich angažovat, protože stejně nic nezmění, starají se pouze o svůj prospěch a většinu nadací mají za podvodné organizace.

Při zamyšlení nad jednotlivými klady a zápory soudím, že klady jasně převažují nad zápory. Vždy se najde někdo, kdo bude roli NS zpochybňovat, ale myslím, že během posledních pár let se podařilo přesvědčit naši veřejnost o důležitosti NS.

Průzkum byl proveden v roce 2001 a pevně věřím, že od jeho uskutečnění se povědomí veřejnosti o NS zlepšilo. Určitě by bylo velmi zajímavé porovnat tento průzkum s novým šetřením. Myslím, že by vypovídal o stavu NS v ČR a vztahu občanů k němu. Doufám, že se dočkáme dalšího takto detailního pohledu do nitra NS a hlavně pevně věřím, že přinese pozitivnější výsledky než tento průzkum.

3 Typologie a legislativní rámec pro neziskové organizace v ČR

V českém právním řádu nenajdeme definici pro pojem nezisková organizace. Neziskové organizace se v podstatě řídí právem soukromých organizací s některými veřejnoprávními prvky, které se týkají hlavně jejich registrace.

Základy pro vznik a fungování neziskových organizací je zakotven v Listině základních práv a svobod (LZPS), která je součástí Ústavy České republiky. Článek 20 zaručuje právo volně se sdružovat (každý má právo se sdružovat ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích). Tento článek také občanům přiznává právo na zakládání politických stran a hnutí a na sdružování se v nich. V článku 25 je přiznáno právo občanům z národnostních menšin nebo etnických skupin na sdružování se v národnostních sdruženích. Právo pokojně se sdružovat zaručuje článek 19 LZPS. Dále v článku 17 LZPS se garantuje svoboda projevu a právo na informace. Článek 18 zaručuje právo petiční, na jehož základě je možné se obracet na státní orgány a orgány veřejné správy se stížnostmi, návrhy a žádostmi.

Česká republika, jakožto většina evropských zemí, nemá zákon, který by zastřešoval neziskové organizace. Základním právním předpisem, který obecně upravuje postavení NO jako právnických osob je zákon č. 40/1964 Sb., známý jako občanský zákoník. V OZ je definován pojem právnická osoba. Základním znakem je samostatná právní subjektivita vůči třetím osobám, to znamená, že za finanční závazky ručí právnická osoba jako taková a nikoliv jednotlivé osoby.²³

²³ Blíže viz FRIČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v České republice*. Praha, 2001, str. 59-63

„Občanský zákoník v § 18 odst. 2 člení tři právnické osoby do čtyř kategorií podle určitých významových znaků a to na:

1. sdružení fyzických a právnických osob
2. účelová sdružení majetku
3. jednotky územní samosprávy
4. jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon.”²⁴

Dále popisují nejčastější právní formy neziskových organizací. Každá z těchto forem je upravena samostatným zákonem. V České republice dělíme NNO na čtyři typy.

3.1 Občanská sdružení

Nejvíce rozšířenou skupinou jsou občanská sdružení (o. s.). Na stránkách ministerstva vnitra je v současné době registrováno 84549 občanských sdružení.²⁵ Občanská sdružení se řídí zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Základním znakem o. s. je založení na základě členské základny. Sdružování občanů v o. s. není ze zákona povinné, záleží čistě na jejích členech. Občanské sdružení nevzniká založením a nejsou u něj definováni zakladatelé, ale u vzniku stojí tzv. přípravný výbor, který je tvořen

²⁴ FRIČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v České republice*. Praha, 2001, str. 62

²⁵ Ministerstvo vnitra ČR: Seznam občanských sdružení. [on-line]. [cit. 2011-4-19]. Dostupné z <http://aplikace.mvcr.cz/seznam-obcanskych-sdruzeni/SearchResult.aspx>

nejméně třemi fyzickými osobami a alespoň jedna z nich musí být starší 18 let.²⁶

Občanské sdružení je registrováno na Ministerstvu vnitra a je samostatnou právnickou osobou, kterému Český statistický úřad přidělí identifikační číslo (IČO).²⁷

3.2 Obecně prospěšné společnosti

V říjnu 2010 bylo v ČR registrováno 1 916 obecně prospěšných společností (o.p.s.).²⁸ Řídí se zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech ve znění pozdějších předpisů a o změně a doplnění některých zákonů. V roce 2009 byla schválena novela tohoto zákona. „Hlavní změny, které vládní návrh novely zákona přináší, je například změna v osobě statutárního orgánu, kterým bude nadále nikoliv správní rada, ale ředitel společnosti. Posiluje se úloha zakladatele společnosti jako orgánu, který ji nejen zakládá a zakotvuje řadu podmínek a pravidel do zakládací listiny, ale činí a schvaluje zásadní rozhodnutí o osudu společnosti i v průběhu její existence. Posílení role zakladatele si vyžádal mimo jiné i fakt, že tyto subjekty jsou často zakládány všemi články veřejné správy, které do nich vkládají veřejný majetek, vyžadující zvláštní ochranu.”²⁹ Hlavním posláním právnické osoby je, jak už přímo z názvu vyplývá, poskytování obecně prospěšných služeb. Zákon však neurčuje co je a co není obecně prospěšná činnost.

²⁶ Viz. DEVEROVÁ, L. a kol.: *Společenský a legislativní rámec neziskového sektoru*. Praha, 2008, str. 32

²⁷ Viz. REKTOŘÍK, J. a kol.: *Organizace neziskového sektoru*. Praha, 2001, str.48

²⁸ Neziskovky.cz: Statistika počtu nestátních neziskových organizací v letech 1990-2010. [on-line]. [cit. 2011-4-19]. Dostupné na http://neziskovky.cz/_dataPublic/attachments/48ef03863112b56e999d2434fe2991f4/stat_NNO_tabulka_1990_2010.pdf

²⁹ Převzato z Neziskovky.cz: Vláda přijala novelu zákona o obecně prospěšných společnostech. [on-line]. [cit. 2011-4-19]. Dostupné z <http://neziskovky.cz/cz/fakta/zpravodajstvi/celorepublikove-akce/4114.html>

Při rozhodování o zápisu do rejstříku posuzuje soudce sám otázku obecné prospěšnosti (budou-li služby poskytovány pro všechny uživatele za předem stanovených a pro všechny stejných podmínek jako je stanoveno přímo zákonem).³⁰

O. p. s. nalezneme nejčastěji v oblasti školství, kultury, sociální péče nebo zdravotnictví. Největší nezisková organizace zabývající se rozvojem spoluprací a humanitární pomoci, Člověk v tísni, je též o.p.s. Hospodaření o.s.p. je závislé na jejím zřizovateli a je intenzivnější, pokud je jejím zřizovatelem obec, neboť obec může poskytovat organizaci významný objem dotací, přestože se to obecně nepředpokládá. Pokud je zakladatelem o.p.s. jiný subjekt, vztah k veřejným rozpočtům je menší.³¹

Právní forma o.p.s. měla původně nahradit rozpočtové a příspěvkové organizace, jejichž zřizovatelem je stát nebo obecní úřady. Jelikož k této reformě nedošlo, nalezneme vedle sebe v ČR příspěvkové organizace a soukromoprávní o.p.s. Tato situace je důvodem nerovností mezi těmito dvěma formami organizací. Příspěvkové organizace, které jsou napojeny na státní rozpočet, jsou ve výhodě, mají alespoň částečně zajištěno financování své činnosti. Soukromoprávní o.p.s. mohou žádat o účelové dotace, ale nemají jistotu získání peněz a nemohou si být jisté získáním prostředků v dalším roce. Problém financování se samozřejmě netýká pouze o.p.s., ale neziskových organizací celkově. Je samozřejmé, že NNO by neměly být financovány pouze ze státní pokladny, ale svoji existenci by měly obhajovat i tím, že jsou schopny si zajistit dostatek zdrojů bez nároků na státní rozpočet.

³⁰ Blíže viz. DEVEROVÁ, L. a kol.: *Společenský a legislativní rámec neziskového sektoru*. Praha, 2008, str. 21

³¹ Převzato z PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. – JETMAR, M.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2. vyd. Praha, 2005, str. 252

O.p.s. vzniká zakládací smlouvou podepsanou všemi zakladateli a zapsanou do rejstříku o.p.s. u příslušného rejstříkového soudu. Zajímavostí je, že pokud o.p.s. zanikne, její majetek nepřipadá jejímu zakladateli, ale musí být přednostně nabídnut obci, v jejímž katastru se organizace nachází. V případě nezájmu obce přebírá majetek stát. Obě instituce ho však musí využít k obecně prospěšné činnosti.³²

3.3 Nadace a nadační fondy

Definice nadace a nadačního fondu je: účelová sdružení majetku zřízená a vzniklá pro dosahování obecně prospěšných cílů. Těmito cíli jsou zejména ochrana lidských práv, ochrana životního prostředí, kulturních památek, tradic a rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu. V říjnu 2010 bylo na našem území registrováno 449 nadací a 1199 nadačních fondů.³³ Nadace a nadační fondy se řídí zákonem č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů.

Hlavní rozdíl mezi nadací a nadačním fondem je, že u nadace je zákonem daná minimální výše nadačního jmění (500 tis. Kč). Toto jmění musí nadace zachovat po celou dobu své existence. U nadačního fondu tato hranice stanovena není, ale musí mít takový majetek, aby mohl plnit svůj účel.³⁴

³² Viz. REKTOŘÍK, J. a kol.: *Organizace neziskového sektoru*. Praha, 2001, str. 53

³³ Neziskovky.cz: Statistika počtu nestátních neziskových organizací v letech 1990-2010. [online]. [cit. 2011-4-19]. Dostupné na http://neziskovky.cz/_dataPublic/attachments/48ef03863112b56e999d2434fe2991f4/stat_NNO_tabulka_1990_2010.pdf

³⁴ Viz. DEVEROVÁ, L. a kol.: *Společenský a legislativní rámec neziskového sektoru*. Praha, 2008, str. 6-7

Nadace nebo nadační fond se zřizují písemnou smlouvou uzavřenou mezi zřizovateli, nebo pokud je zřizovatel jediný, tak zakládající listinou. Nadace nebo nadační fond se také dá zřídit jako jediná právnická osoba závětí. Poté musí být zapsány v nadačním rejstříku u příslušného soudu. Roční uzávěrka nadace musí být ověřena auditorem. Roční uzávěrka nadačního fondu musí být ověřena auditorem pouze v případě, že úhrn celkových nákladů nebo výnosů převýšil 3 mil. Kč, nebo pokud je majetek nadačního fondu vyšší než tato částka.³⁵

3.4 Zařízení církví a náboženských společností

Tento typ organizací řídí zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a náboženských společností a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o dobrovolné společenství osob s vlastní strukturou, orgány, předpisy, náboženskými obřady a projevy víry.

Podmínkou pro založení církve je předložení 300 originálních podpisů zletilých občanů České republiky nebo cizinců s trvalým pobytem na území ČR, kteří se k danému náboženství hlásí. Registrovaná církev nebo náboženská společnost může k plnění svého poslání vyučovat a vychovávat své duchovní i laické pracovníky ve svých školách. Registraci provádí Ministerstvo kultury ČR.³⁶

Příloha č. 3 obsahuje vývoj počtu různých typů NNO od roku 1990 do roku 2010. Je zajímavé sledovat vývoj počtu NNO a uvést do souvislosti s nově upravující či vznikající legislativou, např. vznik první NNO typu o.p.s. v roce 1996, kdy vešel v platnost zákon upravující vznik organizací tohoto

³⁵ Viz. REKTOŘÍK, J. a kol.: *Organizace neziskového sektoru*. Praha, 2001, str. 54

³⁶ Viz. DEVEROVÁ, L. a kol.: *Společenský a legislativní rámec neziskového sektoru*. Prahu, 2008, str. 6-7

typu. Zákon o nadacích a nadačních fondech přinesl regulaci a větší transparentnost, což mělo za důsledek výrazné snížení počtu nadací. Nadační fondy vznikly jako právní forma až tímto zákonem. Počet občanských sdružení jen roste. Většina autorů se o této problematice zmiňuje tak, že občanská sdružení jsou nejméně transparentním typem NNO, což je nejspíše i důvodem stálého růstu jejich počtu. Ale existuje i mnoho občanských sdružení, která fungují velmi dobře a plní svojí funkci a účel, za kterým byly založeny.

4 Lidská práva

4.1 Všeobecná deklarace lidských práv

V roce 2008 to bylo 60 let od přijetí *Všeobecné deklarace lidských práv* OSN, které bylo mimo jiné reakcí na hrůzy druhé světové války. A také od tohoto roku je 10. leden připomínán jako Mezinárodní den lidských práv. „Prostřednictvím deklarace se podařilo uchopit a zformulovat hodnoty lidskosti sdílené bez ohledu na státní příslušnost, rasu či náboženství.”³⁷

VDLP je základním dokumentem celého systému mezinárodních prostředků, které mají chránit lidská práva. Deklarace začíná rovností lidských bytostí v důstojnosti a právech, a nárokem práv a svobod bez rozdílu (pohlaví, ras, jazyka, smýšlení, vyznání...) zakotvených ve VDLP. To vše najdeme v článcích 1 a 2.

„Články 3 až 21 stanovují občanská a politická práva, na něž má každý člověk nárok. Mezi ně patří:

- Právo na život, svobodu a bezpečnost.
- Svoboda od otroctví a nevolnictví.
- Právo nebýt mučen nebo podrobován krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.
- Právo na uznávání právní osobnosti; právo na účinné opravné prostředky; svoboda nebýt svévolně zatčen, zadržován nebo vyhoštěn; právo na spravedlivý proces a veřejné slyšení před nezávislým a nestranným soudem; právo být považován za nevinného, dokud není prokázána vina.

³⁷ <http://www.gajduskova.cz/kategorie/lidska-prava.aspx>

- Svoboda nebýt vystavován svévolnému zasahování do soukromého života, rodiny, domova nebo korespondence; svoboda nebýt vystavován útokům proti vlastní cti a pověsti; právo na právní ochranu před takovými útoky.
- Svoboda pohybu; právo na azyl; právo na státní příslušnost.
- Právo uzavřít sňatek a založit rodinu; právo vlastnit majetek.
- Svoboda myšlení, svědomí a náboženství; svoboda přesvědčení a projevu.
- Právo na pokojné shromažďování a sdružování.
- Právo podílet se na vládě a právo na rovný přístup k veřejným službám.”³⁸

„Články 22 až 27 deklarace stanovují ekonomická, sociální a kulturní práva, na něž má každý člověk nárok. Mezi ně patří:

- Právo na sociální zabezpečení.
- Právo na práci; právo na stejnou odměnu za stejnou práci; právo zakládat odbory a vstupovat do nich.
- Právo na odpočinek a volný čas.
- Právo na životní úroveň umožňující zdraví a blahobyt.
- Právo na vzdělání.
- Právo účastnit se kulturního života společnosti.”³⁹

A na konci VDLP v článcích 28 až 30 se píše o nároku žít v sociálním a mezinárodním pořádku, ve kterém lze uplatňovat lidská práva zakotvená v deklaraci, a také že tato práva mohou být omezena jedině tehdy, pokud je potřeba zajistit respektování práv a svobod druhých a bylo vyhověno požadavkům obecného blaha a morálky demokratické společnosti. A zároveň je každý člověk vázán povinnostmi ke svému společenství.

³⁸ <http://www.osn.cz/lidska-prava/?kap=9&subkap=11>

³⁹ <http://www.osn.cz/lidska-prava/?kap=9&subkap=11>

4.2 Lidská práva v České republice

„Lidská práva v Česku jsou garantována Listinou základních práv a svobod a mezinárodními smlouvami o lidských právech a svobodách. Tyto smlouvy byly euronovelou Ústavy (ústavní zákon č. 395/2001 Sb.), která zrušila speciální ústavní kategorii smluv o lidských právech, potvrzeny jako součást ústavního pořádku nálezem pléna Ústavního soudu č. 36/01 (publikováno pod č. 403/2002 Sb.).“⁴⁰

Základní listina práv a svobod je k nahlédnutí mj. na stránkách Parlamentu České republiky (<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>). Také ji přikládám jako přílohu č. 1, ale pouze v elektronické podobě, z důvodu velkého rozsahu.

„Důležitou pojistkou ochrany základních práv je ustanovení čl. 1 Listiny základních práv a svobod, podle něhož jsou základní práva nezadatelná, nezcizitelná, nepromlčitelná a nezrušitelná.“⁴¹

„Základní práva lze proto zrušit jen odstraněním stávajícího ústavního státu, aktem odporujícím Ústavě České republiky.“⁴² Ústavu ČR uvádím jako přílohu č. 2 také pouze v elektronické podobě.

„V tomto smyslu se musí vykládat každý ústavní zákon přímo či nepřímo novelizující Listinu (ústavní zákon č. 162/1998 Sb., kterým se mění Listina základních práv a svobod (prodlužující přípustnou dobu zadržení osoby předtím, než je postavena před soud z 24 na 48 hodin, ústavní zákon

⁴⁰ http://cs.wikipedia.org/wiki/Lidsk%C3%A1_pr%C3%A1va_v_%C4%8Cesku

⁴¹ http://cs.wikipedia.org/wiki/Lidsk%C3%A1_pr%C3%A1va_v_%C4%8Cesku

⁴² http://cs.wikipedia.org/wiki/Lidsk%C3%A1_pr%C3%A1va_v_%C4%8Cesku

č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky (stanovující povinnost podílet na zajišťování bezpečnosti České republiky, brannou povinnost a možnosti omezení práv za krizových stavů).“⁴³

„Ochranu základních práv poskytují jednak obecné soudy, jednak specialisovaná instituce zřízená k ochraně ústavnosti, Ústavní soud.“⁴⁴

4.3 Lidská práva ve světě

Naše země patří mezi ty vyspělejší státy z hlediska dodržování demokratických principů, a tak je povinna přispívat k dodržování lidských práv i mimo hranice ČR a EU. Je to více než 60 let od schválení VDLP a stále existují desítky zemí, kde se porušují ta nejzákladnější lidská práva. V několika státech je stále používán trest smrti, který je v rozporu s právem na život. V dalších státech je zakázáno svobodné shromažďování a svoboda projevu, a tolerováno mučení a týrání či nelidské chování. Velmi pomalu klesá počet zemí, kde je násilí na ženách úspěšně trestáno a mizí. A takto bych mohla pokračovat stále dál a dál, ale musíme ocenit snahu neziskových organizací působících na celém světě, které aktivně bojují za lidská práva a trvají na dodržování VDLP.⁴⁵

4.4 Lidská práva a EU

„Evropská unie považuje lidská práva za všeobecně platná a nedělitelná. Proto je prosazuje jak na svém území, tak ve vztahu k třetím zemím. V rámci své politiky klade EU důraz na občanská, politická, ekonomická, sociální

⁴³ http://cs.wikipedia.org/wiki/Lidsk%C3%A1_pr%C3%A1va_v_%C4%8Cesku

⁴⁴ http://cs.wikipedia.org/wiki/Lidsk%C3%A1_pr%C3%A1va_v_%C4%8Cesku

⁴⁵ Volně převzato z: <http://www.gajduskova.cz/kategorie/lidska-prava.aspx>

a kulturní práva neboť lidská práva, demokracie a právní stát jsou základními hodnotami Evropské unie. Tyto hodnoty jsou zakotveny v zakládající smlouvě a byly posíleny přijetím Listiny základních práv.”⁴⁶ Přestože situace týkající se lidských práv v rámci EU je celkově dobrá, stále unie bojuje s rasismem, xenofobií a všemi druhy diskriminace (vyznání, pohlaví, věku, sexuální orientace atd.). I občané ČR se mohou obracet na ESD pro lidská práva, který pomáhá v ochraně lidských práv, pokud z nějakého důvodu v určitých situacích selže stát.

4.5 Další úmluvy

VDLP byla podnětem k vytvoření přibližně 80 různých úmluv a deklarací. Účastnické státy dohlíží na dodržování 7 těchto úmluv. „Ratifikací některé z těchto úmluv vyslovuje stát souhlas s tím, že legislativa v oblasti lidských práv a její dodržování budou podrobeny kontrole nezávislých odborných orgánů.

- Úmluva o prevenci a trestání zločinu genocidy (1948) je přímou reakcí na krutosti druhé světové války. Úmluva definuje genocidu jako spáchání určitých činů s cílem vyhladit určitou národnostní, etnickou, rasovou či náboženskou skupinu a zavazuje státy, aby vydávaly osoby obviněné ze zločinů genocidy do rukou spravedlnosti. K úmluvě dosud přistoupilo 135 států.
- Úmluva o právním postavení uprchlíků (1951) definuje práva uprchlíků, zejména právo nebýt nucen k návratu do zemí, kde jsou v ohrožení. Úmluva také ošetřuje nejrůznější aspekty každodenního života uprchlíků, včetně práva na práci, vzdělání, státní podporu

⁴⁶ <http://www.gajduskova.cz/kategorie/lidska-prava.aspx>

a sociální zabezpečení a práva na cestovní doklady. Úmluvu ratifikovalo 142 států. Protokol týkající se právního postavení uprchlíků (1967) zajišťuje univerzální platnost úmluvy, která se původně vztahovala pouze na uprchlíky z druhé světové války. K protokolu přistoupilo 141 států. K alespoň jednomu z těchto nástrojů se přihlásilo celkem 145 států.

- Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace (1966) již byla přijata 169 státy. V úvodu úmluvy se říká, že veškerá politika nadřazenosti založená na rasových odlišnostech je neospravedlnitelná, vědecky nesprávná a morálně a právně zavrženíhodná. Na tomto základě úmluva definuje rasovou diskriminaci a zavazuje smluvní státy, aby přijímaly legislativní i praktická opatření na odstranění rasové diskriminace. Úmluva ustavuje kontrolní orgán, Výbor pro odstranění rasové diskriminace, který posuzuje zprávy jednotlivých států i stížnosti jednotlivců na porušování úmluvy, pokud dotyčný stát ratifikoval tuto dobrovolnou proceduru úmluvy.
- Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (1979) je v současnosti akceptována 175 státy. Zaručuje rovnoprávné postavení žen a mužů před zákonem a blíže určuje opatření na odstranění diskriminace žen z hlediska politického a veřejného života, národnosti, vzdělání, zaměstnání, zdraví, manželství a rodiny. Úmluva ustavila Výbor pro odstranění diskriminace žen coby orgán pověřený dohledem nad plněním úmluvy a posuzováním zpráv jednotlivých států. Opční protokol úmluvy (1999), k němuž se připojilo 59 států, umožňuje jednotlivcům předkládat výboru stížnosti na porušování úmluvy.
- Úmluva o zákazu mučení a jiného nelidského a ponižujícího zacházení a trestání (1984), kterou ratifikovalo 134 států, označuje mučení za mezinárodně uznávaný zločin, ukládá státům povinnost předcházet podobným činům a trestat jejich pachatele. Dále říká, že mučení

nemůže být ospravedlněno žádnými výjimečnými okolnostmi ani tím, že bylo vykonáváno na příkaz. Kontrolním orgánem úmluvy je Výbor proti mučení, který posuzuje zprávy států a stížnosti jednotlivců a je oprávněn zahájit vyšetřování států, které jsou podezřelé z mučení.

- Úmluva o právech dítěte (1989) poukazuje na obzvláštní zranitelnost dětí a shrnuje do jediného kodexu výsady a zvláštní ochranu dětí z hlediska všech druhů lidských práv. Úmluva jednoznačně odsuzuje jakoukoli diskriminaci a zdůrazňuje, že veškerá činnost se musí podřizovat zájmům dětí. Zvláštní pozornost je věnována uprchlickým a postiženým dětem a dětem z menšinových skupin. Smluvní státy se zavazují chránit dětské životy a podporovat rozvoj dětí a jejich zařazení do společnosti. Úmluva o právech dítěte je dohodou s největším množstvím smluvních států – dosud k ní přistoupilo 192 zemí. Výbor pro práva dítěte, ustavený úmluvou, dohlíží na její plnění a posuzuje zprávy předkládané smluvními státy.
- Mezinárodní úmluva o ochraně práv všech migrujících pracovníků a jejich rodinných příslušníků (1990) určuje základní práva a zásady a specifikuje opatření na ochranu legálně i ilegálně migrujících pracovníků. Úmluva vstoupila v platnost 1. července 2003 a dosud se k ní připojilo 24 států. První schůze kontrolního orgánu, Výboru pro migrující pracovníky, se uskutečnila v březnu roku 2004.”⁴⁷

Evropská úmluva o lidských právech, Americká úmluva o lidských právech a Africká charta lidských práv a práv národů jsou regionální dohody, ke kterým dala podnět VDLP a další dokumenty OSN.

Kromě těchto dohod přijala OSN i řadu dalších norem a pravidel, které prosazují ochranu lidských práv. Tyto dokumenty nepodléhají ratifikaci smluvními stranami. Přesto jsou významné, i proto že jsou často pečlivě

⁴⁷ <http://www.osn.cz/lidska-prava/?kap=6&subkap=31>

připravovány členskými státy a na základě konsenzu přijímány. „Mezi nejdůležitější z nich patří:

- Deklarace o odstranění všech forem netolerance a diskriminace na základě vyznání a přesvědčení (1981) potvrzuje právo každého na svobodu myšlení, svědomí a vyznání a právo nebýt diskriminován na základě náboženského či jiného přesvědčení.
- Deklarace o právu na rozvoj (1986) definuje toto právo jako „nezcizitelné lidské právo, které umožňuje všem lidem těžit se z výsledků ekonomického, sociálního, kulturního a politického rozvoje, který je podmínkou pro efektivní uplatňování všech základních lidských práv a svobod“. Deklarace dodává, že „rovnost příležitostí rozvoje je výsadním právem národů jednotlivců“.
- Deklarace o právech příslušníků národnostních, etnických, náboženských a jazykových menšin (1992) zdůrazňuje právo menšin na vlastní kulturu, právo hlásat a vyznávat vlastní náboženství, právo používat vlastní jazyk a právo opustit jakoukoli zemi, včetně vlastní, a právo vrátit se do své země. Deklarace vyzývá státy, aby podporovaly a chránily tato práva.
- Deklarace o zastáncích lidských práv (1998) usiluje o uznání, podporu a obranu činnosti ochránců lidských práv po celém světě. Zakotvuje právo všech, ať již působí samostatně či organizovaně, podporovat a hájit lidská práva na národní i mezinárodní úrovni a podílet se na mírových aktivitách proti porušování lidských práv. Státy jsou zavázány přijmout všechny nezbytné kroky k tomu, aby chránily ochránce lidských práv proti jakémukoli násilí, výhrůžkám, projevům pomsty, nátlaku či jiné formě svévole.

Mezi další významné nesmluvní dokumenty patří Minimální standardní pravidla pro zacházení s vězni (1957), Základní principy nezávislosti

soudnictví (1985), Souhrn zásad na ochranu všech zadržovaných či vězněných osob (1988) a Deklarace na ochranu všech osob proti nedobrovolnému zmizení (1992).”⁴⁸

⁴⁸ <http://www.osn.cz/lidska-prava/?kap=6&subkap=32>

5 Nejznámější humanitární organizace v České republice

K nejznámějším představitelům humanitárních organizací patří společnosti Člověk v tísni, Český červený kříž, a z církevních organizací ADRA a Charita Česká republika. Každá z nich má zkušenosti z práce v terénu, a to i ve velmi ohrožených oblastech (např. v Kosovu, Čečensku, Afghánistánu). Velmi rychle dokážou reagovat na mimořádné události a potřeby v postižených zemích. Děje se tak díky jejich rozsáhlé a fungující síti partnerů.⁴⁹

5.1 Občanské sdružení ADRA

„ADRA je mezinárodní humanitární organizace poskytující pomoc lidem v nouzi. Byla založena ve Spojených státech amerických před více jak padesáti lety a dnes má zastoupení již v 125 zemích světa. V roce 1997 jí byl od Ekonomické a sociální rady OSN udělen statut vrchního poradce“.⁵⁰

„Občanské sdružení ADRA se mimo jiné věnuje poskytování bezprostřední a následné fyzické, psychické, eventuelně duchovní pomoci obětem katastrofy. Podílí se na zajišťování koordinované humanitární pomoci v návaznosti na činnost složek integrovaného záchranného systému při řešení mimořádných událostí.“⁵¹

⁴⁹ Czech aid: *Odpověď na globální výzvy nového tisíciletí*. Praha, 2002, s. 10.

⁵⁰ ADRA o.s. [online]. Praha: ADRA o.s., © 2007 [cit. 20. listopadu 2008]. Dostupné na

www: < <http://www.adra.cz/adra/cz/kdo-jsme> >.

⁵¹ PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha 2006, s. 5.

Poskytují ubytování na potřebnou dobu, přepravu, sklady, týmový tým, spolupráce, spolupracovníky, brigády, dobrovolníky a možnosti jiné pomoci.⁵²

ADRA začala působit v ČR v roce 1992, zprvu jako nadace, jejímž úkolem bylo přerozdělovat finanční pomoc. Později rozšířila své pole působnosti a sama ADRA začala realizovat různé pomocné programy. Občanské sdružení ADRA bylo založeno v roce 1994 vlivem nárůstu pracovní agendy a jako reakce na legislativní změny.

Nejdůležitější pro ADRU je poskytování humanitární, sociální a rozvojové pomoci nejen v ČR, ale i v zahraničí. Dnes ADRU řadíme mezi tři největší humanitární organizace v České republice. Pomáhá při mimořádných událostech (živelné pohromy, válečné konflikty apod.), i při realizaci dlouhodobých rozvojových projektů (podpora vzdělání, zaměstnanosti atd.). Cílem je pomoci lidem v nouzi tak, aby byli schopni začlenit se zpátky do společnosti, zodpovědně kontrolovat svůj život a dokázat využívat zdroje, které jim jsou nabízeny.

Úsilím občanského sdružení je zvyšování úrovně života a zdraví obyvatel jak České republiky, tak rozvojových zemí a všech lidí, kteří její pomoc potřebují. Takto činí bez ohledu na rasu, pohlaví, vyznání nebo náboženství.

Také se věnuje vzdělávacím programům, např. *Projekt není problém* (určen pracovníkům neziskových organizací) a *PRVák*, který má zvýšit informovanost dětí a mládeže v oblasti problematiky rozvojových zemí a rozvojové spolupráce. Občanské sdružení spravuje také několik dobrovolnických center, dva azylové domy, psychosociální intervenční tým

⁵² Viz. PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha 2006

a každoročně uděluje cenu Michala Velíška určenou těm, kdo nezištně poskytují pomoc občanům nacházejícím se v přímém ohrožení.⁵³

Základní charakteristiky o. s. Adra ČR:

- „ADRA ČR spadá pod divizi ADRA Euro Africa Region: www.adra.euroafrica.org
- Se vstupem do Evropské unie se v roce 2004 stala také členem ADRA EU: www.adra-eu.org .
- ADRA ČR je zastoupena v národní české platformě organizací pro rozvojovou pomoc FoRS: www.fors.cz.
- ADRA ČR je rovněž členem České klimatické koalice, jejíž snahou je vyvolat a vést veřejnou diskuzi o změnách klimatu a jejich dopadech, obzvláště pak v rozvojových zemích: www.zmenaklimatu.cz .
- ADRA ČR se každoročně podílí na informační kampani Česko proti chudobě, jejímž cílem je zvýšit povědomí o problematice globální chudoby nejen u široké veřejnosti, ale i u státní správy a u českých politiků: www.ceskoprotichudobe.cz

ADRA o.s. realizuje rozvojové a humanitární projekty v těchto zemích:

Rozvojové projekty: Bangladéš, Bosna a Hercegovina, Mongolsko, Vietnam, Indie, Srbsko, Srí Lanka, Keňa, Zambie, Indonésie.

Humanitární projekty: Thajsko, Indonésie, Indie, Barma, Čína.“⁵⁴

⁵³ o.s. [online]. Praha: ADRA o.s., © 2007 [cit. 20. 4. 2011]. Dostupné na [www: < http://www.adra.cz/adra/cz/kdo-jsme>](http://www.adra.cz/adra/cz/kdo-jsme).

⁵⁴ ADRA o.s. [online]. Praha: ADRA o.s., © 2007 [cit. 20. 4. 2011]. Dostupné na [www: < http://www.adra.cz/adra/cz/kdo-jsme>](http://www.adra.cz/adra/cz/kdo-jsme).

5.2 Člověk v tísni

Posláním obecně prospěšné společnosti Člověk v tísni, kterou založil Šimon Pánek, Jaromír Štětina a Česká televize jako humanitární organizace, je pomáhat v krizových oblastech a podporovat dodržování lidských práv ve světě.

Tato organizace vznikla v květnu 1992 ještě pod názvem Nadace Lidových novin, když realizovala první projekt na pomoc lidem v nouzi. Název byl změněn na Nadace Člověk v tísni při České televizi v únoru 1994 a v dubnu 1999 tato organizace byla registrována jako obecně prospěšná společnost.

Společnost Člověk v tísni poskytuje humanitární pomoc, realizuje dlouhodobé rozvojové projekty (v Evropě, Asii i Africe), prosazuje dodržování lidských práv a podporuje snahy o demokratizaci. Také více než v 37 zemích světa pomohla podpořit disidenty, nezávislé novináře, obhájce lidských práv či představitele demokratické opozice a poskytla stovky zásilek s přímou humanitární pomocí.

Tato organizace působí nejen po celém světě, ale uskutečňuje i rozsáhlé projekty v České republice. Nejrozsáhlejší operace v historii naší společnosti byla pomoc při odstraňování následků ničivých povodní v roce 2002. Již několik let se pozornost organizace koncentruje na řešení situace ve zvětšujících se českých „sociálních ghettech“, a to činností terénních sociálních pracovníků. Člověk v tísni se snaží, prostřednictvím zavádění interkulturního vzdělávání do českého školského systému, podporovat toleranci a respektování minoritních skupin.

Organizace také usiluje o zvyšování informovanosti občanů o situaci v zemích postižených válkami či totalitním režimem a o globálních problémech současného světa. Úzce spolupracuje s českými médii a každoročně od roku 1999 pořádá společnost mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech *Jeden svět*. Samozřejmě společnost spolupracuje i s širokým spektrem institucí, kulturních spolků, mezinárodních agentur, nevládních organizací a médií.⁵⁵

Země, kde působí o.p.s. Člověk v tísni

- **„Afghánistán** Od roku 2001
- **Angola** Od roku 2006
- **Arménie** 1988, 1998, 2003 až současnost
- **Barma** 1997, 2001 – současnost
- **Bělorusko** Od roku 1998
- **Česká republika** 1992–2010
- **Demokratická republika Kongo** Od roku 2008
- **Etiopie** Od roku 2003
- **Gruzie** Od roku 2005
- **Haiti** Od roku 2010
- **Irák** od roku 2003
- **Jordánsko** Od roku 2004
- **Kambodža** Od roku 2008
- **Kosovo** Od roku 2010
- **Kuba** Od roku 1997
- **Libanon** Od roku 2006
- **Moldavsko** 1998, 2003 – současnost

⁵⁵ Volně převzato z *Člověk v tísni, o.p.s.* [online]. Praha: Člověk v tísni, o.p.s., © 2006 [cit. 20. 4. 2011]. Dostupné na WWW: < <http://www.clovekvtisni.cz> >.

- **Mongolsko** 1993, 2010 - současnost
- **Namibie** Od roku 2003
- **Pakistán** 2005–2009
- **Rumunsko** Od roku 1995
- **Rusko** od roku 2009
- **Slovensko** 1998, 2001–2008
- **Srí Lanka** Od roku 2005
- **Ukrajina** 1993, 1997, 2001, od roku 2003 do současnosti”⁵⁶

5.3 Charita Česká republika

Katolická charita rozvinula svoji činnost v Československu po roce 1918. Její pomoc spočívala zejména ve zdravotnictví. Pečovala o nemocné, staré, duševně nebo tělesně postižené občany, o mládež v dětských domovech a sirotčincích, prováděla ošetrovatelskou a pečovatelskou službu v chudých rodinách. Po roce 1945 se začala podílet na repatriaci a péči o osvobozené vězně. Organizace provozovala charitativní jídelny a měla k dispozici více než 20 tisíc lůžek ve svých ústavních zařízeních. V roce 1950 byly charitativní ústavy a zařízení předány do státní správy a pomoc se musela omezit pouze na péči o církevní osoby. Diecézní charity obnovily činnost po roce 1989. Dnes působí v Charitě České republiky přes tři tisíce stálých pracovníků a tisíce dobrovolníků. Bylo vybudováno přes 200 charitních domovů a středisek pomoci a vytvořena síť 300 farních, oblastních a diecézních charit na celém území republiky. Od roku 1995 je Charita Česká republika řádným členem mezinárodních organizací Caritas Europa a Caritas Internationalis. Toto

⁵⁶ *Člověk v tísní, o.p.s.* [online]. Praha: Člověk v tísní, o.p.s., © 2006 [cit. 20. 4. 2011].

Dostupné na WWW: < <http://www.clovekvtisni.cz> >.

sdružení spojuje 146 charitních organizací, které působí ve 194 státech a územích světa.⁵⁷

„Formy pomoci: domácí péče, charitní ošetrovatelská a pečovatelská služba, domovy pokojného stáří, pomoc lidem bez domova, domovy pro matky s dětmi v tísní, pomoc zdravotně postiženým, pomoc těžce nemocným, charitní poradny, humanitární pomoc, pomoc uprchlíkům, charitní domovy řeholnic, ostatní střediska pomoci. Nabídka: materiální pomoc, lidské zdroje, jiné formy pomoci, působnost“.⁵⁸

Charita Česká republika je největším nestátním poskytovatelem sociálně zdravotních služeb u nás. Mottem je pomáhat bližním v nouzi bez ohledu na jejich příslušnost k rase, národnosti či náboženství. Hlavní činností je zejména pomoc matkám s dětmi v tísní, lidem bez přístřeší, osobám se zdravotním a mentálním postižením, sociálně slabým rodinám, drogově závislým, opuštěným starým lidem, osobám, které se ocitly v osobní krizi, migrantům a uprchlíkům, vězňům a osobám vracejícím se z výkonu trestu. Organizace také provozuje poradny, stacionáře, přechodná ubytování, domovy na trvalý pobyt, hospice apod. a taktéž vede projekty na začlenění do společnosti a využití volného času. Významnou činností byla pomoc rodinám, které postihla povodeň. Mezi charitní práce patří i humanitární pomoc v zahraničí. Mimo jiné se podílí na práci v odborných komisích na ministerstvech zdravotnictví a práce a sociálních věcí. Zaměřuje se též na vzdělávání studentů, pracovníků Charity i ostatních neziskových organizací v oblasti sociální, zdravotní a humanitární pomoci.⁵⁹

⁵⁷ Volně převzato z PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha, 2006, str. 21.

⁵⁸ PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha, 2006, str. 21.

⁵⁹ Charita Česká republika [online]. Praha: Charita Česká republika, © 2004

Právní postavení

„Charita Česká republika je právnickou osobou dle Kodexu kanonického práva (kánon 312, 313). Je součástí (útvarem) římskokatolické církve registrované v České republice podle zák. č. 3/2002 Sb., od níž odvozuje svou právní subjektivitu, a evidované podle zák. 3/2002 Sb.“.

Seznam zemí, kde charita pomáhá:

„Bělorusko, Bolívie, Čečensko, Ingušsko, Gruzie, Haiti, Indie, Indonésie, Kazachstán, Kongo, Litva, Moldávie, Mongolsko, Pakistan, Paraguay, Slovensko, Srbsko, Srí Lanka, Súdán, Thajsko, Uganda, Ukrajina, Zambie, Zimbabwe“.⁶⁰

5.4 Úřad Českého červeného kříže

Český červený kříž působí jako výlučně uznaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby v oblasti ochrany obyvatelstva. Poskytuje pomoc při mimořádných událostech a krizových situacích. ČČK pomáhá zejména ve vytváření zdravotnických, záchranných, sociálních a dalších humanitárních služeb. Zároveň šíří znalost Ženevských úmluv.⁶¹

[cit. 20. 4. 2011]. Dostupné na [www: <http://www.charita.cz>](http://www.charita.cz).

⁶⁰ Charita Česká republika [online]. Praha: Charita Česká republika, © 2004

[cit. 20. 4. 2011]. Dostupné na WWW: <<http://www.charita.cz>>.

⁶¹ Viz. PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha, 2006, s.13.

„Nabídka: obecná, Humanitární jednotky ČČK, práce s uprchlíky, působnost“.⁶²

Svou činnost v ČR zahájil Český červený kříž již v roce 1868. Z počátku se zabýval přípravě zdravotnického zázemí pro případ války a charitativní činnosti, které byly financované hlavně z výtěžků dobročinných akcí.

V roce 1919, vzniká Československý červený kříž, jehož první předsedkyní se stává Alice Masaryková. V roce 1921 vzniká také organizace dorostu ČSČK, která se během let stala jednou z nejpočetnějších na světě.

Z kraje svého fungování se organizace ČSČK zaměřovala zejména na pomoc postiženým první světovou válkou, protiepidemických akcí, zprostředkovávala styk rodin se zajatci, pomáhala uprchlíkům, ale také ovlivňovala zdravotnické a hygienické uvědomění lidu. ČSČK se podílela na výchově ošetřovatelek, budovala zdravotní ústavy a dětské prázdninové osady, zřizovala poradny pro matky s dětmi, ambulatoria, jesle, útulky rodiček, sirotčince, žákovské domovy a útulky pro starce. Na začátku druhé světové války byla v ČR činnost ČSČK násilně umlčena.

Po válce se zdravotníci ČSČK významně angažovali v likvidaci skvrnitého tyfu v Terezíně, zajišťovali základní zdravotnickou pomoc a hygienický dohled nad transporty osvobozených vězňů z koncentračních táborů.

⁶² PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha, 2006, s.13.

Po válce obnovil ČSČK svou organizační strukturu z období první republiky a také obsah jeho činnosti se nezměnil. Znovu se věnoval odstraňování následků války, ale bylo to jen na dobu tří let.

Po únoru 1948 se začal výrazně měnit i dosavadní profil ČSČK. Charitativní spolek byl nucen přeměnit svou strukturu na masovou společenskou organizaci sdruženou v Národní frontě.

Počátkem 50. let se budovaly zdravotnické družiny, zdravotnické hlídky a stanice první pomoci ČSČK. Dobrovolní zdravotníci ČSČK se zapojili do náročných zdravotnických akcí (hromadná očkování, snímkování ze štítu, aj.). Na školách vznikají třídní hlídky mladých zdravotníků, desetitisíce dobrovolných sester ČSČK a dobrovolných pečovatelek ČSČK pracují velmi obětavě. Mimo jiné se začíná budovat systém studijních středisek a letních pionýrských táborů ČSČK pro zdravotně oslabené děti. Pořádají se stovky zdravotnických kurzů. Rozvíjí se bezpříspěvkové dárcovství krve, ČSČK zdárně zabezpečuje dobrovolné zdravotnické služby při Československých spartakiádách, ale také při řadě dalších akcí (např. při záplavách na Žitném ostrově a na jižním Slovensku v roce 1965).

V 70. letech vznikají snahy o návrat k základním principům Červeného kříže a k obnově charitativní činnosti.

Úspěšně se rozvíjí zahraniční činnost. Z fondu humanity poskytuje ČSČK každoročně mnoho pomoci zemím, které postihly přírodní katastrofy.

Po listopadu 1989 se ČSČK opět přihlásil k důslednému dodržování 7 základních principů mezinárodního hnutí Červeného kříže. V dubnu 1990 celostátní konference přijala poslední dosud platné Stanovy ČSČK umožňující

mj. i činnost relativně velmi samostatnému hnutí Mládeže ČSČK. ČSČK se zapojuje do pomoci uprchlíkům, amnestovaným vězňům aj.

Dnem zániku federálních orgánů ČSČK přešly jejich kompetence na orgány Červeného kříže v České republice a Slovenské republice.⁶³

„Některé formy pomoci, které poskytuje Český červený kříž: výuka první pomoci dětí a mládeže, pátrací služba, Bezpríspevkoví dárce krve, Oceňování dárců krve, Mládež Českého červeného kříže“.⁶⁴

5.5 Nejznámější humanitární organizace působící na území ČR

5.5.1 Armáda spásy

Armáda spásy (dále jen AS) začala působit na území ČR v roce 1919, její ústředí se nachází v Londýně a její činnost v roce 1950 ukončil tehdejší režim. Členové AS se věnují misijní práci a péči o sociálně znevýhodněné občany od roku 1990. V ČR můžeme najít například ubytovny pro bezdomovce, denní centra (pro bezdomovce, propuštěné vězně apod.), domy pro matky s dětmi, farmu, ubytovnu pro staré lidi a řadu komunitních center, které spravuje AS.

„Nabídka: nouzové ubytování, ošacení, stravování, přeprava, lidské zdroje, poskytnutí prostor, možnosti jiné pomoci, působnost“.⁶⁵

⁶³ Český červený kříž. [online]. [cit. 19. 4. 2011]. Dostupné na www: <
<http://www.cervenyriz.eu/cz.>>.

⁶⁴ PROCHÁZKA, J. ;ŠVEJNOHA, J.: *80 let dorostu Českého červeného kříže*. Praha, 2000, s. 21

⁶⁵ PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha, 2006, s. 9.

5.5.2 Ekumenická rada církví (ERC)

ERC sdružuje 14 církví (11 církví s plným členstvím, 1 církev s přidruženým členstvím a 2 pozorovatele). ERC není nadřízeným orgánem těchto církví, avšak může usměrňovat některé jejich činnosti, svolávat představitele církví k poradnám a podávat informace o důležitých událostech.

„Nabídka: V případě nepředvídaných událostí ERC poskytuje prostřednictvím svých krajských koordinátorů možnost:

- Spojit se vedením jednotlivých církví, jejich diakonickými a charitativními organizacemi případně sbory a farnostmi v určité oblasti a vyzvat je ke konkrétní pomoci (poskytnutí materiální pomoci, potravin, přístřeší osobám postiženým katastrofou nebo záchranářům)
- Propojit činnost církví v postižené oblasti
- Požádat o otevření církevních budov jako míst odpočinku
- Organizovat sbírky materiální a finanční
- Požádat o pomoc mezinárodní ekumenické organizace
- Kontaktovat kazatele a laiky, kteří jsou připraveni poskytnout duchovní pomoc
- Vyzvat členy církví k osobní pomoci (pomoc rodinám s dětmi, příprava jídel, následná péče).“⁶⁶

⁶⁶ PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha, 2006, s. 17

5.5.2.1 Členské církve ERC v ČR⁶⁷:

Církev československá husitská
Českobratrská církev evangelická
Evangelická církev metodistická
Bratrská jednota baptistů
Jednota bratrská
Církev bratrská
Pravoslavná církev v Českých zemích
Starokatolická církev
Slezská církev evangelická a.v.
Evanjelická církev augsburského vyznání v ČR
Apoštolská církev v ČR

5.5.2.2 Přidružené církve:

Česká biskupská konference

5.5.2.3 Pozorovatelé:

Církev adventistů sedmého dne
Federace židovských obcí v ČR

5.5.3 Maltézská pomoc, o.p.s.

Heslo Řádu – Tuitio fidei et obsequium pauperum, tedy obrana víry a služba trpícím. To jsou ideje Suverénního řádu Maltézských rytířů, kteří

⁶⁷ PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha, 2006, s. 17

v roce 2002 zřídili Maltézskou pomoc, o.p.s., aby tyto ideje naplňovala. Tuto pomoc poskytují všem potřebným bez rozdílu.

MP zajišťuje sociální pomoc, humanitární, zdravotnické a psychologické služby včetně krizové psychologické intervence. Provozuje nestátní zdravotnické zařízení pro zajištění mobilních stanovišť první pomoci. Organizačně je členěna do diecézních center, jejichž činnost zajišťují dobrovolníci.

„Nabídka: základní vybavení humanitární pomoci, odborné lékařské služby, transport, nouzové ubytování, jiné formy pomoci, působnost.“⁶⁸

5.5.4 Naděje, občanské sdružení

Občanské sdružení Naděje poskytuje služby lidem v nouzi na základě křesťanských principů. Jejich misijní a charitativní činnost je zaměřena zejména na oblast zdravotní a duchovní péče, osvětu a poradenskou činnost.

„Nabídka: potravinová pomoc, ubytování a nouzové ubytování, psychoterapeutická a poradenská služba, působnost.“⁶⁹

5.6 Odlišnost při poskytování pomoci a záchrany mezi příslušníky některých náboženství a náboženských skupin

Během poskytování humanitární pomoci občanům, kteří byli postiženi živelnou pohromou v letech 1997 až 2002 se ukázalo, že při těchto činnostech

⁶⁸ PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha, 2006, s. 19

⁶⁹ PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha, 2006, s. 27.

je důležité respektovat jisté odlišnosti při komunikaci se členy církví a příslušníky různých náboženských skupin. Z tohoto důvodu pan Rudolf Reitz, člen pracovní skupiny pro humanitární pomoc při MV - GŘ HZS ČR, sepsal manuál pro pracovníky humanitárních organizací, kteří by mohli pracovat (jak na území ČR, tak na mezinárodním poli) s příslušníky jiného náboženského vyznání. Uváděny jsou pouze zjištěné a ověřené skutečnosti, omezení či zákazy.

Některé z těchto poznatků byly několikrát předneseny na konferencích zabývajících se problematikou krizové komunikace, kde se setkaly s velkým zájmem účastníků.

Jedná se o snahu rozšířit tyto nabyté poznatky a zkušenosti mezi organizace a instituce, které pomoc, postiženému obyvatelstvu poskytují.

Chování a přístup záchranářů vůči skupinám obyvatel postižených či ohrožených pohromou či havárií je otázkou vztahů, vzdělání, inteligence, tolerance a profesionality.⁷⁰

V Příloze 5. přikládám seznam náboženských skupin a doporučený postup k poskytování humanitární pomoci pro danou skupinu.

⁷⁰ PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha, 2006, s. 35

6 UNICEF

UNICEF je Dětským fondem OSN. Patří mezi největší světové organizace. Jejím cílem je ochrana práv dětí, zlepšování jejich životních podmínek a podpora jejich všestranného rozvoje. Původně byl založen jako Mezinárodní dětský fond neodkladné pomoci (United Nations International Children's Emergency Fund) v roce 1946 a jeho hlavním cílem bylo poskytovat pomoc dětem poškozeným následky 2. světové války. Po zlepšení politické a ekonomické situace v Evropě se začala ubírat pozornost organizace i do méně rozvinutých částí světa. UNICEF se stal od roku 1953, (pod názvem United Nations Children's Fund), pevnou součástí Organizace spojených národů, se zaměřením na pomoc trpícím dětem na celém světě. Přesto si organizace původní zkratku UNICEF ponechala.

Činnost celé organizace řídí Výkonná rada, která se skládá z 36 volených zástupců jednotlivých oblastí světa, a to na dobu 3 let. Současnou výkonnou ředitelkou UNICEF je Ann M. Venemanová a výkonnou ředitelkou pro ČR je Pavla Gomba. Hlavní ústředí UNICEF sídlí v New Yorku, důležité ústřední úřadovny a distribuční základny UNICEF jsou v Ženevě, Bruselu, Tokiu a v Kodani.⁷¹ Ve Florencii působí Výzkumné centrum dítěte (UNICEF Innocenti Research Centre), které slouží potřebám výzkumu a vzdělání. Na internetu jsou výsledky výzkumů tohoto centra k dispozici zájemcům.

Organizační struktura UNICEF je tvořena z 8 regionálních úřadoven, určených k řízení aktivit UNICEF v jednotlivých oblastech světa, 37 Národních výborů pro UNICEF a 127 kanceláří UNICEF pro práci v rozvojových a průmyslově méně vyspělých zemích. Národní výbory

⁷¹ Převzato z <http://www.unicef.cz/index.php?pg=2&id=22&zp=1>

pro UNICEF, reprezentující organizaci v průmyslově vyspělých státech, zastávají významné postavení v činnosti a struktuře UNICEF. Zabývají se prosazováním Úmluvy o právech dítěte, podávají zprávy široké veřejnosti o činnosti organizace a dále se věnují vzdělávací činnosti a shromažďování financí na programy na pomoc dětem ve světě.

UNICEF je mezinárodní organizace, a to ji dovoluje při prosazování svých cílů přímo jednat s vládami jednotlivých zemí i s nevládními organizacemi. Každá aktivita UNICEFU se zakládá na spolupráci, a to spolupráci s každou organizací a institucí, která působí ve stejných oblastech a snaží se o podobné cíle jako UNICEF. V případě České republiky se jedná například o organizaci Člověk v tísni, nebo ADRA, jenž spolupracují s UNICEFEM, jakožto neziskové organizace, které se zabývají podobnou problematikou. Za nejdůležitější spolupráci s jinými organizacemi bych ráda zmínila spolupráci se Světovou zdravotnickou organizací SZO (WHO - World Health Organization), se kterou spolupracuje na začátcích rozsáhlých imunizačních programů, nebo v boji v léčbě proti AIDS a její prevenci, dále s IBFAN (International Baby Food Action Network) v oblasti podpory a prosazování přirozené výživy dětí (kojení) minimálně do 6. měsíce věku dítěte a s UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) v oblasti vzdělávání- programu pro rozvojové země.

Do dlouhodobých programů, kterým se UNICEF věnuje několik let, patří např. boj proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí, dětské pornografii a dětské prostituci (UNICEF byl např. významným spoluorganizátorem prvního Světového kongresu proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí, který se konal v srpnu 1996 ve Stockholmu), proti zneužívání dětí jako levné pracovní síle, nebo proti jejich zneužívání jako vojáků v ozbrojených konfliktech.

V souvislosti s bojem proti dětské pornografii se nesmím opomenout zmínit o skandálu, který UNICEF postihl v červnu 1986, kdy ředitel Belgického výboru UNICEF Jos Verbeek byl zatčen a souzen, za řízení aktivit, týkajících se dětské pornografie přímo z kanceláří organizace. Osobně nechápu, jak někdo takový, jako je pan Verbeek, může v klidu spát se svým svědomím. Dále ve své práci se budu tímto skandálem zabývat v kapitole „UNICEF a společnost“.

UNICEF se nezabývá pouze dlouhodobými programy pomáhající dětem, které žijí v nevyhovujících podmínkách, ale pomáhá také v případě nouze (přírodní katastrofy, válečné konflikty). Příkladem takové pomoci je aktivní působnost UNICEF v postižených oblastech Asie po tsunami.

UNICEF patří mezi dobrovolné organizace, takže kromě profesionálních pracovníků využívá ve velké míře i práce dobrovolníků. Takováto spolupráce se využívá například při překladu různých informací či zpráv uveřejňovaných organizací do různých jazyků. Jde ale i o spolupráci dobrovolných pracovníků přímo v terénu. Za dobu své existence, což je více než půl století, zachránil UNICEF životy milionů dětí, dnes působí celkem v 161 zemích a oblastech světa. V roce 1965 získala organizace za svoji činnost Nobelovou cenou míru.

6.1 Hlavní cíle organizace

UNICEF ve svých zprávách zdůrazňuje, že jeho hlavní aktivitou je péče o děti a jejich zdravý vývoj (výživa, pitná voda, očkování, vzdělávání, ochrana před zneužíváním), to je podle organizace základem rozvoje lidstva.

UNICEF byl založen, aby pomáhal zmenšovat překážky, které dětem staví do cesty chudoba, násilí, nemoci a diskriminace. Z této ideji vyplývají i oblasti, na které se organizace zaměřuje - jednou z důležitých oblastí je Zdraví a správná výživa. Neopomenutelným nástrojem pro ochranu milionů dětských životů je ale také pravidelná prevence očkováním a dodáváním nutných doplňků k výživě (vitamíny, minerály). Další oblastí je také ochrana mateřství a podpora kojení (přirozená imunita).

Podpora kojení se stala spornou otázkou, byla spojována především s rizikem nakažení dítěte HIV (mlékem). Očkování proti 6 dětským smrtelným chorobám (spalničky, TBC, tetanus, záškrť, černý kašel, dětská obrna) zachránilo život stovkám milionů dětí. Dětskou obrnu se díky programům očkování podařilo již téměř vymýtit.

Dále organizace podporuje vzdělání pro dívky. Stará se, aby dívky dostaly alespoň úplné základní vzdělání, tak jako chlapci. Přesto, že to může vypadat neuvěřitelně, i v 21. století jsou státy, které vzdělávání dívek zakazují. Důvodem je mnoho faktorů, jedním z nich jsou některá náboženství, kdy se žena považuje za podřadnou. Ovšem většina těchto dívek základní vzdělání vnímá jako potřebné a stojí o ně.

V těchto případech nebojuje UNICEF jen s nedostatkem finančních prostředků, ale také s tradicemi a náboženstvím toho konkrétního státu, které se daří i nedaří měnit. Podle vyjádření organizace nemůžeme připustit, aby z důvodů, kterým je možno předejít, trpěli ti nejmenší z nás. Téměř nikdo si nedokáže vcítit do role matky v rozvojové zemi, když jí dítě umírá v náručí, a to na nemoc, která je v dnešní době již léčitelná, protože nemá prostředky.

Dalším problémem, na který se UNICEF soustředí, je prevence šíření HIV/AIDS mezi mladou populací, protože mladé lidi je možné před rizikem

nákazy chránit. Na této prevenci se UNICEF podílí ve více než 20 zemích. Jelikož matky nakaženy virem HIV/AIDS mohou předat toto onemocnění svému dítěti, považuje UNICEF na velmi důležité šířit osvětu hlavně žen.

Jak jsem se již zmínila, UNICEF také pomáhá při různých krizových případech, ať jde o přírodní katastrofy či válečné situace aj. Jedná se hlavně o pomoc materiálního rázu (dodávky potravin v omezené míře, léků, budování přístřeší a hygienických zařízení, zdravotní péči atd.) a významnou pomoc v oblasti odborného poradenství (psychologie, sociální péče).

Ve válečných stavech se UNICEF snaží zejména zajistit období klidu zbraní a vytvořit mírové oblasti pro zajištění nezbytné péče o děti a ženy (poskytnutí základní zdravotní péče). Dále je pozornost UNICEFU směřována k problematice nášlapných min a zneužívání dětí v ozbrojených konfliktech například jako dětských vojáků.

Velkou podporu za prosazování programů UNICEF i všech dalších organizací, které se zajímají o zdravý vývoj dítěte, přineslo přijetí "Úmluvy o právech dítěte" Valným shromážděním OSN v roce 1989, po kterém následoval Světový summit dětí v roce 1990 v New Yorku.

Úmluvu o právech dítěte do dneška závazně potvrdilo více než 190 států, včetně ČR (1993, resp. ČSFR 1991). Dokument byl sestaven tak, aby se braly ohledy na všechny odlišnosti mezi jednotlivými státy a částmi světa. Odlišnostmi na které je brán ohled jsou především náboženství, kultura, etnické a politické rozdíly aj. Úmluva o právech dítěte obsahuje celkem 54 článků. Dle úmluvy je dítě každá bytost mladší 18 let. Práva jsou utvořena tak, aby zajišťovala správný rozvoj všech osobnostních předpokladů dítěte.

Přijetím Úmluvy o právech dítěte se vláda každé země zavázala zařadit práva, obsažená v úmluvě, do legislativních norem ve své zemi. A také je povinna pravidelně podávat podrobné zprávy Výboru pro práva dětí OSN o postupu začlenění Úmluvy o právech dítěte a o stavu ve své zemi. Ani Česká republika není výjimkou a tuto povinnost musí plnit.

„Úmluva o právech dítěte pokrývá 4 široké kategorie práv dětí:

- ▶ *Práva na život a přežití – zahrnují právo na život, přiměřenou životní úroveň, bydlení, výživu, zdravotní péči atd.*
- ▶ *Práva na osobní rozvoj – zahrnují právo na vzdělání, svobodu myšlení a náboženství a přístup k informacím, ale také právo na hru a zábavu.*
- ▶ *Práva na ochranu – zahrnují právo na ochranu proti všem druhům krutosti, vykořisťování a zneužívání, svévolnému oddělení od rodiny, ale i právo na ochranu proti poškozování v systému trestního práva.*
- ▶ *Participační práva – zahrnují právo dětí svobodně vyjádřit své názory a mít slovo v záležitostech ovlivňujících jejich život.“⁷²*

6.2 Organizace a její spolupracovníci

UNICEF spolupracuje s vládami v 161 zemích a oblastech světa. Jejím záměrem je poskytnout okamžitou humanitární pomoc ve stavu nouze a dlouhodobý rozvoj v oblastech zdravotní péče, vzdělávání a ochrany dětí.

⁷² Převzato z <http://www.unicef.cz/index.php?pg=2&id=31&zp=1>

Její celosvětové zaměření dovoluje organizaci využít znalostí a zkušeností získaných z pomoci dětem. Neustálá přítomnost v oblastech pomoci znamená, že její pracovníci jsou připraveni okamžitě zasáhnout v případě potřeby (85 % všech pracovníků UNICEF pracuje přímo v oblastech, kam pomoc směřuje).

Programy na pomoc dětem neberou finance z rozpočtu OSN (o financování budu mluvit více mluvit v další kapitole), ale převážně z příspěvků dobrovolníků a z prodeje pohlednic a dárkového zboží s logem UNICEF.

Již jsem se zmínila, že na aktivitách UNICEFU se výraznou měrou podílejí dobrovolníci. Za dobu své existence se dobrovolníky UNICEFU stali tisíce lidí z celého světa – od zcela neznámých dobrovolníků až po nejznámější osobnosti z řad sportovců, herců, zpěváků a dalších populárních osob.

UNICEF zdůrazňuje, že významná je pro organizaci spolupráce všech jeho „dobrovolníků“. Známé osobnosti, které se významně zapojily do dobrovolné spolupráce s UNICEF ve prospěch dětí, se označují jako „Vyslanci dobré vůle“ (Goodwill Ambassador). Snad nejznámější vyslankyní dobré vůle byla vynikající herečka Audrey Hepburn. Současnými „Goodwill Ambassadorsy“ jsou např. Roger Moore, Liv Ullmann, Mia Farrow a řada dalších. Na dílčích programech s UNICEF spolupracují např. Vanessa Redgrave, Jane Seymour, Gina Lollobrigida, Sofia Loren, Ornella Muti, Claudia Schiffer, Julio Iglesias, a další. (V České republice se stala vyslankyní dobré vůle UNICEF herečka Jiřina Jirásková.).

6.3 Organizace a zásobování

UNICEF je jedním z největších světových organizací v zásobování a poskytování dodávek. Každý rok se zvětšuje množství dodávek, které jsou zajišťovány přes tuto organizaci. Důraz se klade především na to, aby byly dodávky zprostředkovávány za co nejmenší náklady a aby obsahovaly pouze kvalitní zboží odpovídající daným normám a předpisům.

Systém zásobování je připraven tak, aby byl schopen rychle a pružně reagovat na požadavky přicházející v nouzových stavech. Zároveň však musí zvládnout obstarat pravidelné dodávky do nejchudších zemí světa, kde probíhají různé dlouhodobé programy pomoci UNICEF.

6.3.1 Dodavatelé

UNICEF se neustále snaží zvyšovat množství svých dodavatelů. Při výběru však nerozhoduje jen cena, ale i kvalita nabízeného zboží, důvěryhodnost a spolehlivost firem, aby se předešlo velkým katastrofám z důvodu nedodržení dodací lhůty. Mezi dodavateli pro UNICEF nesmí být společnost, která by zaměstnávala děti, nebo se podílela na výrobě zbraní.

Z důvodů snižování nákladů patří mezi snahy organizace navázat spolehlivé vztahy s co největším počtem dodavatelů v zemi, kde organizace aktivně pomáhá. Odpadnou tak náklady na transport. Bohužel dodavatelé z méně vyspělých zemí nesplňují vždy požadované podmínky. I tak 9 z 20 top dodavatelských zemí jsou země, kde UNICEF aktivně působí a polovina celkových dodávek UNICEF pochází z rozvojových zemí.

Tabulka č. 1: Top 20 dodavatelů v roce 2005

Stát
Belgie
Indie
Francie
Japonsko
Švýcarsko
Dánsko
Spojené státy americké
Itálie
Německo
Velká Británie
Pákistán
Čína
Keňa
Indonésie
Thajsko
Súdán
Jihoafrická republika
Švédsko
Spojené arabské emiráty
Korea

http://www.unicef.org/supply/files/SD_AnnualReport_2005.pdf

V roce 2005 poskytl UNICEF zboží za 1,1 miliardy USD.⁷³ Tato částka vzrostla o 38 procent vzhledem k předchozímu roku. Tento nárůst vznikl

⁷³ Převzato z http://www.unicef.org/supply/files/SD_AnnualReport_2005.pdf

převážně větším množstvím dodávané vody, hygienických prostředků (jejichž dodávky vzrostly o 69%) a léků (jejichž dodávky vzrostly o 43%).

UNICEF vydává nejvíce financí na očkovací látky, vakcíny a léčiva. Pro zajímavost uvádím tabulku s některými dodavateli, kteří v roce 2005 UNICEFU poskytly největší dodávky. Z tabulky lze vyčíst, že i méně vyspělé zemi, jako je Indie (např. ve srovnání s Francií) se daří plnit dané normy, a v případě UNICEF z důvodu nižších transportních nákladů je upřednostňována.

Tabulka č. 2: Zástupci největších dodavatelů v roce 2005

Dodavatel	Komodita	Hodnota (USD)	Stát
GlaxoSmithKline Biologicals Manufac	Očkovací látky	179,872,779	Belgie
Panacea Biotec Ltd.	Očkovací látky	86,838,558	Indie
Sanofi Pasteur	Očkovací látky	57,053,988	Francie
Serum Institute Of India Ltd.	Očkovací látky	47,068,099	Indie
Chiron S.r.L.	Očkovací látky	24,663,992	Itálie
Cipla Ltd.	Léčiva	17,308,414	Indie
Nutriet	Léčiva, výživy	10,184,900	Francie

http://www.unicef.org/supply/files/SD_AnnualReport_2005.pdf

Pokud se zmiňuji o dodávkách, jednotlivých dodavatelích atd., hodilo by se také uvést, do kterých zemí jsou tyto dodávky vlastně nejvíce posílány. Pro přehlednost jsou údaje uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 3: Státy s největším objemem dodávek od UNICEF v roce 2005

Země	Hodnota (USD)
Indie	137,247,831
Pákistán	83,275,928
Etiopie	62,184,856
Indonésie	58,469,981
Súdán	47,735,392
Nigérie	46,789,158
Bangladéš	43,182,706
Írák	33,921,043
Demokratická republika Kongo	28,536,258
Srí Lanka	26,882,026
Angola	25,241,601
Ghana	19,494,741

http://www.unicef.org/supply/files/SD_AnnualReport_2005.pdf

Zajímavé je také nastínit rozdělení dodávek mezi jednotlivé části světa. Z důvodu zaměření UNICEFU, je zřejmé, že největší dodávky budou směřovat do Afriky a Asie. Tabulka č. 4 s procentuálním rozdělením nám poskytne informace pro lepší představu.

Tabulka č. 4: Procentuální rozdělení dodávek mezi jednotlivé oblasti

Oblast	Procentuální zastoupení
Afrika	43
Asie	40
Blízký Východ a Severní Afrika	14
Karibik	2
Střední a východní Evropa	1

http://www.unicef.org/supply/files/SD_AnnualReport_2005.pdf

Jak jsem již uvedla, nejvíce financí UNICEF vydává za očkovací látky, ale není to jediná komodita, která se dodává do krizových oblastí. V následující tabulce jsou uvedeny další komodity a jejich procentuální zastoupení. Z tabulky dobře vyplývá fakt, který doposud nebyl nějak více zdůrazněn, ale jistě by měl zaznít a to, že UNICEF se nezabývá dodávkami potravin. Potraviny dodává jen ve velmi omezeném množství a ve výjimečných situacích.

Tabulka č. 5: Procentní podíl jednotlivých komodit na dodávkách UNICEF

Komodity	Hodnota (USD)	Procentuální zastoupení v celkových dodávkách organizace
Očkovací látky, vakcíny	439	39
Zdravotnické potřeby	97	9
Ložní potřeby	84	7
Léčiva	76	7
Doprava	39	3
Chladicízařízení	24	2

http://www.unicef.org/supply/files/SD_AnnualReport_2005.pdf

(hodnoty jsou v milionech USD)

Pro fungování celého logistického řetězce organizace byla zřízena Dodavatelská divize. Tato divize je odpovědná za celkové zásobování a logistické operace.

Díky svým skladům rozmístěným po celém světě je UNICEF v dobách krizí schopný reagovat na žádosti během 48 hodin.

UNICEF je největším odběratelem moskytiér na světě. Dále také patří mezi největší distributory školních pomůcek. Nejvíce finančních prostředků organizace utratí za vakcíny, dále za lékařské prostředky a vybavení, učební pomůcky, prostředky potřebné k zabezpečení nezávadné pitné vody, atd.

A to nás vede k úsudku, že zásilky týkající se UNICEF jsou velmi specifické a velmi nákladné. UNICEF se snaží minimalizovat náklady spojené s nákupem, s uskladněním i samotnou distribucí všech těchto výrobků. To také však znamená zaměstnat spoustu odborníků a vytvořit dobrou logistickou síť. Pro zajištění okamžitých dodávek v případech stavů nouze byla založena Koordinační jednotka Dodavatelské divize pro stav nouze. Tato jednotka podporuje jednotlivé logistické divize a snaží se rozvíjet dobré vzájemné vztahy mezi jednotlivými agenturami. Aby se doba dodávek v období různých katastrof snížila na minimum, UNICEF se snaží vytvořit síť skladů po celém světě.

6.3.2 Sklady

6.3.2.1 Centrální sklad

Centrálním skladem (a zároveň největším), je komplex skladů v Kopenhagenu. Sklady zabírají 25,000 m², což je zhruba rozloha tří fotbalových hřišť. Sklady jsou vybaveny nejnovější technologií. Kromě více jak 900 různých druhů výrobků, které zde má uložené organizace UNICEF, jsou sklady dále propůjčovány dalším organizacím, jako jsou Kancelář nejvyššího komisaře pro uprchlíky (UNHCR), nebo Mezinárodní organizace Červeného kříže.

Tým expedičních pracovníků v Kopenhagenu reaguje na požadavky o dodávky a poskytuje technické rady ohledně těchto dodávek 24 hodin denně. Tento centrální sklad má také koordinační funkci. Veškeré dodavatelské a logistické činnosti jsou řízené Dodavatelskou divizí, o které jsem se zmiňovala výše. Odsud jsou řízeny činnosti dalších skladů, které organizace UNICEF strategicky rozmístila do různých částí světa a o kterých budu mluvit později.

6.3.2.2 Sít' dodavatelských skladů strategicky rozmístěných po světě

Dodavatelská divize řídí síť skladů po celém světě pro lepší koordinaci humanitárních akcí. Důvodem zřízení dalších skladů byla především nutnost zkrácení doby dodávek a nákladů na přepravu. Sklady v Dubaji, Panamě a Johannesburgu, spolu se sklady v Kopenhagenu jsou schopny zásobovat 320,000 lidí na tři týdny. Organizace stále vyvíjí další mechanismy, které by se vyrovnaly se vzrůstající poptávkou ze strany nejchudších zemí světa. Zaměstnanci těchto skladů mohou být mobilizováni v podstatě každý den a v případě potřeby je možno i dodatečně nabrat dobrovolníky, kteří pomáhají u balících linek v krizových situacích, jak tomu bylo např. při kompletaci dodávek pro postižené oblasti po tsunami.

6.3.2.3 Předpřipravené krabice

Dodavatelská divize se specializuje na distribuci předpřipravených zásilek. Dodávky zasílané do problémových oblastí, jsou často v předpřipravených krabicích, ať už se jedná o léky, potraviny- v omezené míře, nebo školní pomůcky. Předpřipravené zásilky umožňují rychlejší distribuci těchto prostředků, což může často přispět k záchraně lidských životů. Krabice vždy obsahuje také návod k použití, aby mohla být okamžitě použita i v odlehlých školách, nemocničních zařízeních, uprchlických táborech, atd.

6.4 *Financování organizace*

UNICEF získává finance převážně z dobrovolných vládních a nevládních příspěvků. Většina podpory přichází od vlád států (jejich pomoc představuje zhruba 70 %), nezanedbatelnou pomoc poskytuje i soukromý sektor a také přibližně šest milionů jednotlivců.

Je důležité si uvědomit, že organizace na své aktivity získává prostředky sama. UNICEF je jedinou organizací v OSN, která nedostává pravidelné finanční prostředky z rozpočtu OSN.

Politická situace v mnoha zemích se často mění a UNICEF je tak nucen navazovat stále nové kontakty s novými politickými představiteli. Také musím podotknout, že ani sebevětsí obchodní společnost si nemůže být jistá, že bude na trhu působit dlouho. Podle představitelů UNICEF to může vést k problému, protože pro organizaci by bylo více efektivní, kdyby se svými pravidelnými dárci mohla uzavírat programy o finanční pomoci s dlouhodobější perspektivou. Pokud by totiž organizace měla určitou představu o finančních prostředcích, které získá, mohla by na základě těchto informací lépe plánovat a organizovat své činnosti.

Získání finanční pomoci není jednoduché, také díky tomu, že v historii se vyskytly skandály, které poukázaly na ztrátu či špatné hospodaření s penězi. O jednom z nich se zmíním později.

6.4.1 Národní výbory

Jak již bylo řečeno, Národní výbory mají hned několik funkcí. Zabývají se šířením informací o činnosti organizace, připravují různé vzdělávací programy, ale jejich hlavním úkolem je shromažďovat finanční prostředky v průmyslově vyspělejších zemích světa na aktivity v méně vyspělých zemích.

Od roku 1991 patří do Národních výborů i Český výbor pro UNICEF. Partnerem Českého výboru pro UNICEF je Regionální úřadovna pro Evropu se sídlem v Ženevě. O Českém výboru se budu zmiňovat v samostatné kapitole.

Národní výbory byly zřízeny v těchto zemích: Andorra, Austrálie, Rakousko, Belgie, Kanada, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Hong Kong, Maďarsko, Island, Irsko, Izrael, Itálie, Japonsko, Korea, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Nizozemí, Nový Zéland, Norsko, Polsko, Portugalsko, San Marino, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko, Velká Británie a Spojené státy americké.⁷⁴

Pro zajímavost uvádím tabulku pěti Národních výborů, které přispěly v roce 2009 do rozpočtu UNICEF nejvíce.

Tabulka č. 5: Národní výbory, které v roce 2009 přispěly nejvíce

Stát	Hodnota (USD v miliónech)
Japonsko – Národní výbor	132,9
Nizozemí – Národní výbor	52,0
Německo – Národní výbor	48,3
Itálie – Národní výbor	38,0
Francie – Národní výbor	34,5

http://www.unicef.org/pfo/files/3-Top_20_RR_Donors_2009.pdf

⁷⁴ http://www.unicef.org/about/structure/index_natcoms.html

Národní výbory si mohou podle směrnic organizace ponechat si 20 – 40 procent všech finančních příspěvků na administrativní náklady, což je podle mého názoru neetické. 20 – 40 procent se mi zdá moc. Mnozí dárci mohou namítat, že z jejich příspěvku se k potřebným dostane značně snížená část.

6.4.2 Fond Spojených států amerických pro UNICEF

K získání finančních prostředků nepomáhají pouze její Výbory, ale existuje i řada fondů, které se touto činností zabývají a tímto způsobem UNICEFU „ulehčují“ práci. Ze všech bych chtěla vyzdvihnout Fond Spojených států pro UNICEF.

Tento fond byl založen roku 1947, na pomoc získávání finančních prostředků a zvyšování povědomí veřejnosti o UNICEFU.

Fond v sobě zahrnuje mnoho známých osobností, dobrovolných pracovníků i velkých kooperací z celých Spojených států. Dohromady sbírají peníze, ať už dárcovskými příspěvky, prodejem pohlednic a jiných dárků nebo pomocí speciálních kampaní, jako je Trick-or-Treat pro UNICEF. Díky fondu se také veřejnost dozvídá o podmínkách, ve kterých jsou děti v rozvojových zemích nuceny žít. Zástupci fondu navštěvují střední a vysoké školy a pořádají různé semináře, také vydávají studijní materiály. 91 % příspěvků získaných fondem jsou použity na financování programů UNICEFU, 6 % příspěvků je vynakládáno na získávání dalších finančních prostředků a 2 % jsou použity na administrativní náklady. To mě vede zpět k 20 - 40 procentům, které z vybraných příspěvků mohou vynaložit na administrativní náklady jednotlivé Národní výbory. Ve srovnání s tímto fondem, mi přijde tak velké procento neadekvátní.

Dále bych chtěla v kapitole Financování organizace zmínit způsob získávání finančních prostředků pro organizaci UNICEF v České republice.

6.4.3 Financování v České republice

Již zmíněné shromažďování finančních příspěvků pro organizaci je v kompetenci Národních výborů, tak i u Českého výboru pro UNICEF tomu není jinak. Dobrovolní dárci mohou přispět buď jednorázovými, nebo pravidelnými příspěvky na bankovní účet (využity mohou být i poštovní poukázky či platby v hotovosti). Jednou z nejoblíbenějších forem příspěvku je zakoupení nějakého předmětu, který organizace nabízí ve svých obchodech či stáncích. Také se jedná o zvláštní nabídky, jakou je například "adopce" panenek, které vyrábějí děti. Nejznámějším výrobkem nabízeným organizací jsou ale pohlednice. Prodej pohlednic a blahopřání doprovází tuto organizaci od jejího počátku. Zmiňuji ho zde také proto, že v něm naše republika sehrála významnou roli. Motivem první pohlednice UNICEF, vydané v roce 1949, byl totiž obrázek české holčičky Jitky Samkové, která svojí pohlednicí chtěla poděkovat za pomoc, kterou UNICEF poskytl dětem po skončení druhé světové války. Jen v ČR se každým rokem prodá několik set tisíc pohlednic. Sortiment zboží byl postupně rozšiřován, a tak si dnes zákazníci mohou zakoupit i různé předměty dárkového charakteru (kapesní diáře, kalendáře, alba, dopisní papíry, hrnečky, trička apod.). Také byla rozšířena možnost nákupu těchto předmětů, a tak lze využít nejen obchody UNICEFU, e-shop, ale také zásilkový prodej na dobírku (dle nabídky tištěných katalogů – 2x ročně).

Pro úplnost bych ráda uvedla prodejny a prodejní místa v Praze a celé České republice. Rozdíl mezi prodejny a prodejními místy je ten, že v prodejnách a prodejních stáncích UNICEF se nabízí plný sortiment zboží, zatímco na prodejních místech pouze blahopřání.

Tabulka č. 6: Vybrané prodejny a prodejní stánky se zbožím UNICEF v České republice

Prodejny a prodejní stánky
Prodejna UNICEF, Dům OSN, nám. Kinských 6, Praha 5
Prodejní stánek UNICEF, Nákupní galerie ATRIUM, Karlovo nám. 10, Praha 2
Prodejna UNICEF, Vinohradský Pavilon, Vinohradská 50, Praha 2
IKEA Praha (Zličín a Černý Most), Brno, Ostrava

<http://www.unicef.cz/index.php?pg=2&id=75&zp=1>

Prodejních míst je v Praze zhruba šest, další čtyři jsou v druhém největším městě Brně a dále v Hradci Králové, Kladně, Ústí nad Labem, Plzni, Ostravě, Třebíči a Hluboké nad Vltavou.⁷⁵

Také bych ráda uvedla některé z hlavních sponzorů Českého výboru UNICEF.

Tabulka č. 7: Hlavní sponzoři Českého výboru pro UNICEF a program, který financují

Společnost - Financovaný program
ADNES.NET - Grafické a technologické zpracování internetové stránky Českého výboru pro UNICEF
Američan Express - "Dobrý start do života".
AMWAY ČR - Více programů
Česká televize - Více programů
ČSOB - vzdělávací programy pro děti v rozvojových zemích
Fujitsu-Siemens Computers - Více programů
Škoda Auto, a.s. - Více programů
Televizní stanice Spektrum - "Přátelé dětí UNICEF"

<http://www.unicef.cz/index.php?pg=1&idm2=11&k=1>

⁷⁵ <http://www.unicef.cz/index.php?pg=2&id=75&zp=1>

6.5 Český výbor pro UNICEF

„Český výbor pro UNICEF byl ustanoven v roce 1991 jako národní, nevládní, dobrovolná organizace, reprezentující a svojí činností podporující zájmy Dětského fondu OSN - UNICEF v České republice.“⁷⁶

Český výbor sídlí v Domě OSN na náměstí Kinských.

Úkoly Českého výboru UNICEF jsou totožné s úkoly dalších 36 Národních výborů organizace. Jedná se především o informovanost široké veřejnosti o podmínkách, ve kterých dnes děti v méně rozvinutých zemích žijí. Jde také o zvyšování počtu dobrovolných spolupracovníků, kteří se na činnosti celé organizace podílejí. Další a zřejmě nejdůležitější činností Výboru je shromažďování finančních prostředků do rozpočtu UNICEF, které jsou využity na financování programů organizace. V případě Českého výboru shromažďování prostředků probíhá především přes vyhlášení různých sbírek, či pořádání benefičních akcí.

Sám Český výbor pro UNICEF na svých webových stránkách říká, že jeho činnost je závislá na pomoci veřejnosti. Ale také na spolupráci s odborníky z různých oborů teorie i praxe a na spolupráci s vládou.

UNICEF hledá dobrovolné spolupracovníky i v jiných činnostech:

„► *odborná spolupráce na zajišťování činnosti Českého výboru pro UNICEF v oblasti sledování naplňování dětských práv v ČR*

⁷⁶ <http://www.unicef.cz/index.php?pg=2&id=39&zp=1>

► *prodej pohlednic a jiného zboží UNICEF (knihkupectví, obchody; příznivce z řad zaměstnanců institucí a firem, ochotné upozorňovat na jedinečnost zboží UNICEF své spolupracovníky; studenty, atd.)*

► *výchova k lidským právům ve školách všech stupňů, v dětských zájmových organizacích apod. (zejména učitele, kteří zařazují nebo chtějí zařazovat problematiku dětských práv do výuky ve svých předmětech nebo jsou ochotni organizovat kluby UNICEF na školách, dále spolupracovníky dětských organizací, vysokoškolské studenty, gymnazisty, studenty středních odborných škol)*

► *spolupráce médií s UNICEF při informování veřejnosti o situaci dětí ve světě i v ČR z hlediska naplňování jejich práv a o konkrétních formách i výsledcích pomoci UNICEF dětem, při zveřejňování programových aktivit Českého výboru pro UNICEF*

► *překlady textů (zejména z angličtiny), eventuálně tlumočení*

► *administrativní práce (PC, vkládání údajů do databází, ale i pomoc při vkládání tiskovin do obálek, třídění, atd.)*

► *organizační pomoc při benefičních a jiných akcích Českého výboru pro UNICEF“⁷⁷*

⁷⁷ <http://www.unicef.cz/index.php?pg=2&id=44&zp=1>

6.6 Cíle organizace do budoucna

Cíle UNICEF do budoucna se ubírají třemi základními směry. Jako první cíl si organizace stanovila umožnit co největšímu počtu dětí na celém světě zdravý vstup do života. Nejedná se ovšem pouze o očkovací programy, ale i o zlepšení prostředí, ve kterém děti vyrůstají. Je důležité, aby bylo toto prostředí pro děti podnětné a přispívalo tak k jejich emocionálnímu a intelektuálnímu rozvoji. To je též druhý cíl organizace. A jako třetí cíl si dala UNICEF zajištění kvalitního základního vzdělání pro všechny děti. Začlenění dívek do rovnoprávné společnosti by vedlo k větší úctě k ženám a menšímu násilí na ženách páchaném. Jako další cíl organizace můžeme uvést neustávající boj proti nemoci AIDS a také neustálé rozšiřování oblastí, ve kterých UNICEF aktivně pomáhá.

Vzhledem k tomu, že UNICEF je jednou z agentur OSN, měla bych také zmínit cíle, k jejichž splnění nejpozději do roku 2015 se zavázaly členské země OSN:

„1. Odstranit extrémní chudobu a hlad

- ▶ *Snížit o polovinu počet lidí, kteří přežívají za méně než 1 dolar denně*
- ▶ *Snížit o polovinu počet lidí, kteří strádají hlady*

2. Zajistit všeobecné základní vzdělání

- ▶ *Zajistit, aby všechny děti (chlapci i dívky) ukončily v plném rozsahu základní školní docházku*

3. Zajistit rovnost podle pohlaví, posílit postavení žen

► *Odstranit nerovnost podle pohlaví v dostupnosti základního a vyššího vzdělání*

(nejlépe do roku 2005), na všech stupních do roku 2015

4. Snížit dětskou úmrtnost

► *Snížit o dvě třetiny míru dětské úmrtnosti do 5 let věku*

5. Zlepšit stav zdraví matek

► *Redukovat o tři čtvrtiny míru mateřské úmrtnosti*

6. Bojovat proti HIV/AIDS, malárii a dalším nemocem

► *Zastavit šíření HIV/AIDS a započít se snižováním jeho výskytu*

► *Zastavit rozsah onemocnění malárií a dalšími nemocemi a započít se snižováním jejich výskytu*

7. Zabezpečit udržitelnost životního prostředí

► *Včlenit principy udržitelného rozvoje do národních strategií; bránit ztrátám zdrojů životního prostředí*

► *Snížit o polovinu množství obyvatel planety, kteří nemají přístup k pitné vodě*

► *Zlepšit významně životní podmínky pro minimálně 100 milionů lidí, žijících v chudinských čtvrtích (slums), do roku 2020*

8. Rozvíjet celosvětové partnerství pro rozvoj společnosti“⁷⁸

⁷⁸Dokumenty Zvláštního zasedání OSN o dětech, New York, květen 2002

8 Závěr

V této diplomové práci na téma *Neziskové organizace pro lidská práva* v ČR jsme se zabývali obecnými informacemi o neziskovém sektoru včetně uvedení některých humanitárních či pomáhajících organizací působících jak na území České republiky, tak i v zahraničí. V závěru této práce jsme se soustředili na jednu organizaci, kterou považujeme za jednu z nejdůležitějších vůbec – UNICEF. Malým problémem při tvorbě práce byl nedostatek odborné literatury, jak již bylo podotýkáno v úvodu, odborné literatury na toto téma je velice málo, a když už nějaká existuje, tak slouží jako informační propagování humanitární organizace o její činnosti a poli působení pro veřejnost či případné sponzory. Hojně tedy byly využity internetové stránky organizací. Další literatura byla nalezena v jiných diplomových či bakalářských pracích na podobné téma.

V České republice existuje velké množství humanitárních a rozvojových organizací se širokou škálou působnosti, ale 4 nejznámější z nich jsou ADRA o. s., Český červený kříž, Člověk v tísni o.p.s. a Charita Česká republika. Tyto organizace mají velké pole působnosti a to nejvíce v těch regionech světa, které jsou postiženy aktuální katastrofou.

Ale také poslání organizací, jako je UNICEF, tedy informovat vyspělý svět o problémech a katastrofách, které postihují děti v rozvojovém světě, stejně jako poskytovat aktivní pomoc přímo v těchto místech, je velmi záslužná činnost. Lidé žijící svými každodenními problémy si jen málokdy uvědomí, že na tomto světě žijí děti, které nemají mnohdy celé dny, či týdny co jíst. Nemají přístup k pitné vodě, možnost chodit do školy, umírají na nemoci, které jsou v západním světě běžně léčitelné a mnohdy jsou již od útlého věku cvičeni k nástupu do armády. Se zbraní v ruce, aniž by vlastně byly schopny pochopit

pravý význam slova smrt, jsou pak postaveny mezi ostatní vojáky a nezačnou-li střílet, zastřelí někdo je. Takových případů jsou na světě miliony a je nutné o nich neustále informovat a připomínat je, aby se proti nim co nejefektivněji bojovalo. UNICEF se nemalou měrou na tomto boji podílí. Také klade velký důraz na vzdělání a nelze než souhlasit, že čím více vzdělaných lidí bude na světě, tím méně válečných konfliktů a násilí se budou na sobě lidé navzájem dopouštět.

Je zajímavé, že při bližším zkoumání literatury byly nalezeny také informační údaje pro humanitární pracovníky, jak mají postupovat při pomoci jiným národnostním menšinám, aby se vyvarovali hrubé chybě z nevědomí, co je správné a nesprávné v jejich náboženství.

Není důležité, kdo a v jaké lokalitě pomáhá, ale nejdůležitější je, že se na pomoci jedinci jakkoli podílí. Díky těmto organizacím se počet občanů, kteří pomáhají, stále zvyšuje a jejich pomoc je efektivně a účelně směřována k potřebným. Samozřejmě, že každý jedinec nemůže spasit svět, ale může se podílet na tom, aby přece jen bylo na tomto světě o něco lépe každému z nás.

Seznam příloh

Příloha č. 1 : Základní listina práv a svobod (pouze v elektronické podobě)

Příloha č. 2 : Ústava České Republiky (pouze v elektronické podobě)

Příloha č. 3 : Etický kodex

Příloha č. 4 : Rozvojové cíle tisíciletí

Příloha č. 5 : Odlišnosti při poskytování humanitární pomoci vybraným
náboženským skupinám

Příloha č. 6 : Statistika počtu NNO v letech 1990 - 2010

9 Literatura

- ADAMCOVÁ, L. a kol.: *Úvod do rozvojových studií*. Praha, 2006.
- BRYCHTOVÁ, M.: *Úloha nevládních neziskových organizací v oblasti rozvojové spolupráce a humanitární pomoci v ČR*. Praha, 2009.
- Czech Aid: *Odpověď na globální výzvy nového tisíciletí*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2002.
- *Dějiny země koruny české I*, Praha, 1993.
- DEVEROVÁ, L. a kol.: *Společenský a legislativní rámec neziskového sektoru*. Praha: Agnes, 2008.
- DRUCKER, P.: *Řízení neziskových organizací*. Praha, 1994.
- DUBEN, R.: *Neziskový sektor v ekonomice a společnosti*. Praha, 1996.
- FRIČ, P. – GOULLI, R.: *Neziskový sektor v ČR – výsledky mezinárodního srovnávacího projektu John Hopkins University*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001.
- FRIČ, P. a kol.: *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice*. Praha, 2001.
- KUŠNIRENKOVÁ, V. : *Humanitární pomoc a vybrané nestátní neziskové organizace v ČR*. České Budějovice, 2009.
- PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. – JETMAR, M.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2. vyd. Praha, 2005.
- PROCHÁZKA, Z.: *Humanitární pomoc v České republice*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2006.
- PROCHÁZKA, J. ;ŠVEJNOHA, J.: *80 let dorostu Českého červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2000.
- REKTOŘÍK, J. a kol.: *Organizace neziskového sektoru – základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001.

- ŠKARABELOVÁ, S. a kol.: *Když se řekne nezisková organizace*. Brno: Masarykova Univerzita v Brně, 2002.
- ŠILHÁNOVÁ, H. a kol.: *Základní informace o neziskovém sektoru v ČR*. Praha, 1996.
- WOKOUN, R. a kol.: *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň, 2004.
- *Dějiny země koruny české I.*, Praha, 1993.
- <http://aplikace.mvcr.cz/seznam-obcanskych-sdruzeni/SearchResult.aspx>
- <http://www.gajduskova.cz/kategorie/lidska-prava.aspx>
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Lidsk%C3%A1_pr%C3%A1va_v_%C4%8Cesku
- <http://www.osn.cz/lidska-prava/>
- <http://www.neziskovky.cz>
- <http://www.adra.cz>
- <http://www.clovekvtisni.cz>
- <http://www.charita.cz>
- <http://www.cervenyriz.eu/cz>
- <http://www.unicef.org>
- <http://www.unicef.cz>
- Annual_Report_2001
[http://www.unicef.org/supply/files/SD_AnnualReport_2005.pdf]
- <http://www.charitynavigator.org/index.cfm/bay/search.summary/orgid/4617.htm>
- <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=956611941&sid=3&Fmt=3&clientId=45149&RQT=309&VName=PQD>
- <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=22389735&sid=3&Fmt=3&clientId=45149&RQT=309&VName=PQD>
- <http://www.rockmonkey.org.uk/Nestle>